

NOWY

Kurjer Łódzki

Dziennik polityczny, społeczny i literacki.

Sobota, dnia 19 października 1912 roku.

Redakcja i administracja "Nowego Kurjera Łódzkiego" mieści się w lokalu przy ul. Zachodniej 37.
 Interesowani do redakcji zgłaszać się mogą od 11 do 12 w południe i od 6 do 7 wiecz.
 Administracja otwarta od 9 rano do 8 wieczór.
 Adres telegraficzny "Łódź Kurjer".
 Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca, za artykuły nieoznaczone z góry ceną, honorarjów administracja wypłacać nie będzie.

Prenumerata w Łodzi wynosi rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, miesięcznie kop. 50.
 Za odnośnienie do domu lub przesyłkę pocztową dolicza się 20 kop. miesięcznie.
 Za przesyłkę zagranicą dolicza się 60 k. miesięcznie.
 Zmiana adresu 20 kop. TELEFONU Nr. 253.

Cena ogłoszeń: 1-sza strona 50 kop. za wiersz lub jego miejsce, nadesłane 50 kop., nekrologi i reklamy 15 kop., ogłoszenia zwyczajne 10 kop. Drobne ogłoszenia 1/2 kop. za wyraz.
 Ogłoszenia zamiejscowe: 1 str. 50 kop., reklamy po 20 k., zwycz. po 12 k. za wiersz petitowy lub jego miejsce a

Agentury: w Łodzi Biuro ogłoszeń "Promień", Piotrkowska 81; w Pabjanicach A. Wadzyński, Zamkowa nr. 23; w Zgierzu: Nowy Rynek, kiosk Aleksandra Lech.
WYŁĄCZNE PRAWO przyjmowania ogłoszeń w Rosji, za granicą i w Królestwie Polskim, oprócz Łodzi i okolicy, oddane jest Domowi Handl. L. i E. Metz i S-ka.

Teatr Popularny Dziś wiecz. **Pan Zółzikiewicz** Jutro po poł. **Mąż o dwóch żonach** wiecz. **Pan Zółzikiewicz**
 przy ul. Konstantynowskiej № 16.

Ogłoszenia do wszystkich miejscowych i dzienników również do gazet i tygodników **całego świata**
 po cenach redakcyjnych z ustępstwem przyjmuje **Międzynarodowe Biuro Ogłoszeń**
 Tel. 62-56, 68-35, 99-04. **Warszawa** Wierzbowa № 8. Dla stałej klienteli redagujemy oryginalnie teksty pg. amer. systemu. **Łódź** Piotrkowska 48 tel. 21-42.

Teatr Polski Dziś wiecz. **Cyganeria Warszawska** Jutro po poł. **W gołębniku** wiecz. **Cyganeria Warszawska**
 CEGIELNIANA 63.

Wszechrosyjska Rzemieślnicza i Fabryczno-Przemysłowa Wystawa 1913 r. w Moskwie.
 Informacje w Biurze Komitetu Wystawy: Kuznieckij Most, d. 13 m. 24. Tel. 176-47. (Wiosną 1913 r. w ciągu około 5 mies.)
PROGRAM WYSTAWY:

1 oddz. Wybory z mat. włóknistych.	8 oddz. Artyst.-przemysłowy. Urządzenie mieszkań i domów.	13 oddz. Budownictwo, Hygiena warsztatów, pracowni i mieszkań, pomoc, medycyn. i pożarnictwo.
2 " Przetwórczość z drzewa.	9 " Grafika i przemysł papierniczy.	14 " Rozwój fizyczny. Sport i rozrywki pożyte.
3 " Przetw. z metalów z mat. mieszc.	10 " Przemysł chałupniczy.	15 " Najnowsze wynalazki we wszystkich dział. przem., rzem i chałupnict. Naukowy.
4 " Przem. gór. Obróbka mat. miner.	11 " Wyroby przem. fabr., rzem. i domowego, nie-objęte innymi dział.	
5 " Przetwory z prod. zwierz.	12 " Naukowy.	
6 " Przetwory z prod. spoż.		
7 " Przemysł chemiczny.		

r2890-6-1 Jeneralny Komisarz Wystawy: **I. K. Will.**

NA „PANU TADEUSZU” NA WISLE.
 Płask wody zlekka dochodzi do uszu,
 Muzyka walec gra wciąż bez liku...
 Niema-ż jak jechać na „Tadeuszu”
 I pić KONIAK SZUSTOWA po lyku.

Specjalista chorób wenerycznych, skórnych i dróg moczowych
Dr. S. Kantor
 obecnie mieszka
 Piotrkowska № 14 4, róg Ewangelickiej
 Telefon 19-41.

Dentysta
S. Betté
 powrócił
 Piotrkowska № 165.
 Przyjmuje osobiście. Zęby sztuczne bez podniebienia (złote mosty) r2847-6-

P. Adwok. Przysięgl.
A. W. Górczakow
 mieszka obecnie przy
ul. Widzewskiej 78
 i przyjmuje od 4-8 po południu.
 r2879-13-1

Dr. Med. P. LANGBARO
 b. asystent kliniki berlińskiej.
ŁÓDŹ, ZAWADZKA 10.
 Specjalista chorób wenerycznych, skórnych, włosów i niemocy pęciowej.
 Godziny przyjęć: od 8-1 i od 4-8 dla pań od 4-5 Przy leczeniu syfilisu stosowanie preparatu „606” „914”. Leczenie za pomocą elektryczności (elektroliza) Masaż wibracyjny. Ednoskopia Cystoskopia

KAZIMIERZ OSSOWSKI
 INŻYNIER I OBRÓNCA PATENTOWY
BIURO PATENTOWE
 PETERSBURG—Wozniestenski Prospekt № 20
 BERLIN—Potsdamerstr. № 5

Specjalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. B. Rejt
SREDNIA 5.
powrócił.

Dzisiejszy numer składa się z 10 kolumn.
KALENDARZYK.
 —0—
 Sobota, 19 października.
 Dziś: Piotra z Alkantury W.
 Jutro: Jana Kantego.

Now Wisła Przechowywanie mebli z udzieleniem pożyczek w Skład. własnych
 opakowanie i przeprowadzki **Łódź, Piotrkowska 69. Tel. 28-90.**
Warszawa, Marszałkowska № 104. Tel. 88-66.

Patenty na wynalazki, marki modele etc.
Inż. D. Frzenkel
 Warszawa, Nowogrodzka № 23.

Czas odnowić prenumeratę.

Po zamknięciu wystawy.

Po trzymiesięcznym trwaniu pierwsza łódzka rzemieślniczo-przemysłowa wystawa w tych dniach została zamknięta. Z żalem żegnali we czwartek park Staszica członkowie komitetu wystawy, grono wystawców, oraz wszyscy ci, którzy przez całe lato byli częstymi, a nawet stałymi bywalcami na wystawie, poznali ją zblizka, dokładnie i wszechstronnie, a ponieważ zdołali nawet żyć się z nią i z jej niewyszukanymi, mimo to jednak dość sympatycznymi osobliwościami.

Pozostając dziś jeszcze pod miłym wrażeniem wystawy w jej całości, trudno nam wydać już dziś sąd o niej zupełny, a obiektywny. Przyznać jednak trzeba, że wpływ i znaczenie tego zbiorowego czynu w każdym razie przerosło skromne intencje inicjatorów i twórców wystawy, która bez wątpienia w kronice rozwoju kulturalnego naszego miasta zdobyła ładnie zapisaną kartę.

Ogólnie bowiem przyznano, że wystawa tegoroczna znacznie powiększyła dorobek kulturalny Łodzi, jakkolwiek sama już istnieć przestała.

Zastanawiając się nad osobliwymi właściwościami wystawy, przede wszystkim zaznaczyć należy jej ważny wpływ wychowawczy, jako owoc zbiorowego czynu, rezultat solidarnych wysiłków dobrej woli, energii i pracy. Wystawa nasza powstała bez żadnej zgola pomocy postronnej, jedynie jako wynik samorządnej przedsiębiorczości władz Resursy rzemieślniczej, pełniących funkcje komitetu wystawy; powstała bez udziału kapitału, w którego moc niezastąpioną przywykliśmy wierzyć bez zastrzeżeń, bez pomocy t. zw. „inteligencji“, która przypisuje sobie wyłączne prawo wszelkiej inicjatywy społecznej.

Jako czyn zbiorowy, przedstawiający rezultaty łączności i solidarności większej grupy osób, związanych wspólnymi społecznymi i ekonomicznymi interesami. — zamknięta obecnie wystawa na długo świecić będzie Łodzi blaskiem przykładu, godnego naśladownictwa, i znaczenie jej agitacyjno-wychowawcze w kierunku wzmocnienia u nas, w najszerszych warstwach idei łączności

i samopomocy, sięga bardzo daleko i głęboko.

Drugą cechą charakterystyczną naszej wystawy, godną podkreślenia jest to, o czym tylko w Łodzi należy stale pamiętać, co wszędzie gdzie indziej jest zawsze rzeczą zupełnie naturalną i nieodzowną. Wystawa rzemieślnicza była wystawą polską, przytem jej swojskość była nie nasadzona i nie sztucznie kultywowana, jeno znowu samorzutna, prawdziwa, szczerą; w tem też tkwił cały urok tej swojskości, łączącej w sposób, poniekąd rozbrajający ostrą myśl krytyczną, nieliczne zalety i przymioty z bardzo licznymi wadami i ułomnościami „swojskimi“.

Pomimo tego, że wystawców było sporo nie-polaków, i publiczność stale uczęszczała na wystawę różnorodną i różnoplemienną, a i zewnętrzna fizjonomia wystawy (pod względem architektonicznym) nosiła typowy i szablonowy kosmopolityczny charakter, — nie można tej wystawy nazwać inaczej, jak wystawą polską, gdyż duch polskości panował w niej i na niej nieodstępnie i niepodzielnie.

I bodaj w tej „osobliwości“ tkwił klucz olbrzymiego powodzenia, jakim cieszyła się wystawa przez cały czas swego trwania. Okazuje się, — że w Łodzi rzecz ładna a dobra może się utrzymać, może żyć, a nawet i kwitnąć, „pomimo“, iż jest polską.

Do tych dwóch głównych stron dodatnich tegorocznej wystawy można by teraz dodać długi szereg tryumfów natury ekonomicznej, jakie przypadły w udziale rzemieślnikowi łódzkiemu i drobnemu, oraz średniemu przemysłowcowi krajowemu.

O stronie ekonomicznej jednakże pomówimy jeszcze w przyszłość oddzielnie. Dziś podkreślamy dodatnie wyniki materialne samej wystawy, jako przedsiębiorstwa, oraz wystawy, jako kompleksu okazów prywatnych, — z tych względów, że w tym wypadku powodzenie idzie w parze z olbrzymią zachętą do postępu i pracy na dalszą metę, a wiemy, jak mało rozwinięte są na ogół nasze rzemiosła w porównaniu z zagranicą, i jak wielkie zadania i obowiązki ełżą na Resursie, która z tych plonów dalsze ma czerpać soki żywotne.

Bylibyśmy nieszczerzy, gdybyśmy pominieli wielkie ujemne strony zamkniętej obecnie wystawy.

Zresztą, na nie by się to nie zdało, gdyż pisano o nich sporo, a jeszcze

więcej podawała z ust do ust zgorziona fama publiczna.

Wielką ujmę powadze i krzywdę moralnemu znaczeniu wystawy wyrządziła afera z nagrodami. Okazało się, że komitet wystawy zupełnie niedocenia odpowiedzialnej roli sądu ekspertów.

Na tle tego niezrozumienia wagi ekspertyz wynikła burza protestów, które pozostawiły po sobie aż po dzień dzisiejszy nie tylko niesmak, ale i uczucie sprawiedliwego niezadowolonia ogółu wystawców z rozdanych nagród.

Dalecy jesteśmy od zamiaru szukania w tej sprawie cech innych, niż nieogledności i braku doświadczenia u członków komitetu. Poważnie jednak zarzucamy komitetowi to, że nie szukał dość starannie pomocy osób kompetentnych, inteligentnych, wykształconych i znających świat i życie.

Mamy nadzieję, że przyszła wystawa rzemieślnicza w Łodzi, uniknie wszystkich tych wad, które obecnie jeżeli nie unicestwiły, to w każdym razie zmniejszyły zasługi jej twórców i kierowników.

—k—l.

Sprawy bałkańskie

Półurzędowa „Rossija“ zamieszcza najwidoczniej inspirowany artykuł w sprawie zakwiecia na Bałkanach.

Stwierdzając tedy, że gdy jedni żądają od Rosji polityki „uczuć i złudzeń“, inni zaś zarzucają, że Rosja uprawia tę właśnie politykę i że tak jedni, jak drudzy nie mają słuszności, „Rossija“ oświadcza, że

współczucie i sympatje Rosji są w chwili obecnej tam, gdzie były zawsze, — po stronie naszych współwyznawców i współziomków.

pomimo to Rosja postawiła sobie za cel zachowanie pokoju, o którym mogą mówić jedynie „siabi lub silni“.

Nie oddając się złudzeniom optymistycznym lub przesadzie, możemy oświadczyć, że jedną z najpoważniejszych rękojmi zachowania pokoju w Europie jest okoliczność, iż Rosja jest nie tylko usposobiona pokojowo, ale poza tem przedstawia sama przez się poważną i znaczną siłę.

„Nie mniej uspakajającą okolicznością jest, że dla zbyt wielu obaw ogólna sytuacja polityczna w Europie nie daje podstaw.

I oto, na tym małym przykładzie uwydatnia się jaskrawo cała bezplanowość akcji ratunkowej.

Bezwątpienia pogotowie ratunkowe jest instytucją i nad wyraz pożyteczną i niezbędną — powinno wszakże posiadać inną instytucję pomocniczą, któraby uzupełniała jego akcję ratunkową, czyli, jak naprzykład w opisanym przez nas wypadku, zajęła się omdlałym z głodu i nędzy nieszczęśliwcem.

Obowiązków tych nie mogą spełniać towarzystwa dobroczynności, gdyż mają odrębne zadania i pola pracy i to tak rozległe, że im podołać nie mogą.

Powinna być zatem powołana do życia zupełnie niezależna instytucja, odpowiednio uposażona i pozostająca w stałym kontakcie z biurem pośrednictwa pracy, które by obowiązane było w szczególności śpieszyć z pomocą, to jest zapewnić możliwość zarobkowania tym jednostkom, które nie ze swojej winy, lecz z winy układu naszych stosunków społecznych umierają z nędzy i głodu.

A teraz kilka słów o naszej sławnej kulturze.

Wybierasz się, czytelniku, dajmy na to, na koncert, aby mieć lepsze miejsce zaopatrzyłeś się wcześniej w

Przedewszystkiem nie jesteśmy zmuszeni domagać się trwałości i solidarności stosunków Rosji, Francji i Anglii, przedstawiające tak poważny pierwiastek zachowania pokoju ogólnie-europejskiego; słuszną ocenę tej doniosłości mieliśmy ubiegłego lata, po petycie cesarza Wilhelma, że strony rządowych kół niemieckich. Podobnie brak jakichkolwiek podejrzeń cechuje i nasz stosunek do dopełniającego równowagę Europy trójprzymierza.

W szczególności nasze stosunki z każdym mocarstwem, wchodzącym w jego skład, nie pozostawiają nic do życzenia. Musimy zaznaczyć z uczuciem zupełnego zadowolenia, że wówczas gdy kryzys na Bałkanach zaczął nabierać coraz ostrzejszych form, powszechne obawy i powszechne życzenie zachowania pokoju posłużyły za podstawę do zbliżenia i otwartej wymiany zdań pomiędzy gabinetami petersburskim i wiedeńskim.

Musimy podkreślić doniosłość tego faktu, tak ze względu na zachowanie pokoju, jak ze stanowiska tych wyników dodatnich, które osiągnięto podczas pobytu naszego ministra spraw zagranicznych w Londynie, Paryżu i Berlinie.

„Znajdujemy się w przededniu wypadków, wyniku których przewidzieć nikt nie jest w stanie, wierzymy jednak, że usiłowania wszystkich mocarstw będą skierowane ku możliwie szybkiemu zaniechaniu przelewu krwi tak w interesie ludzkości i pokoju, jak obu stron walczących. Czujemy wobec istniejących warunków trwały grunt w stosunkach z mocarstwami i w uświadomianiu sobie naszej siły, dla podtrzymania której zawsze znajdziemy niezbędne środki.

Nie ludząc się co do poważnego położenia obecnego, trzeźwo i odważnie patrzymy w przyszłość w przekonaniu, że posiadamy środki i siły dla obrony interesów narodowych i godności Rosji bez względu, kiedy zajdzie po temu potrzeba.

Reforma katorgi.

Opracowany przez główny zarząd więzień projekt reformy katorgi zaprowadza rdzenne zmiany w odbywaniu robót ciężkich. Mianowicie ma być całkowicie zniesiona katorga syberyjska. Więzienia dla skazanych na katorgę będą rozmieszczone po całym państwie, przychem roboty ciężkie będą zorganizowane w każdym z tych więzień odpowiednio do

bilet, lecz trzeba trafu, że się nieco spóźnił.

Nie chcąc przeszkadzać całemu audytorjum, stajesz sobie cichutko i skromnie z tytu i czekasz antraktu, podczas którego podchodzisz do zakupionego przez siebie miejsca, lecz o dziwo! znajdujesz je zajętem.

Wszystko jedno przez kogo: damę wyflokowaną, smarkacza-gołowasa, czy też kogo innego — dość, że miejsce twoje zajęte.

Zwracasz się uprzejmie z prośbą o usunięcie się z nieprawnie zajętego krzesła i w odpowiedzi otrzymujesz:

— Mógł się pan nie spóźniać. Kto pierwszy, ten lepszy...

Napróżno pokazujesz bilet, arogancki przywłaściciel jest niewzruszony.

Dopiero energiczna interwencja woznego może ci przywrócić prawo „własności“.

Opisany fakt nie jest odoobno-nym — przeciwnie, zdarza się bardzo często, bo... u nas w Łodzi wszystko uchodzi... a już z „uprzejmego“, kulturalnego obejścia słyniemy szeroko...

Yang.

OKRUCHY TYGODNIOWE

Sezon odczytów. — Brak planowości. — Smutne rezultaty. — Kultura iście łódzka.

Nasze stowarzyszenia zawodowe, kulturalne i oświatowe przystąpiły z nadchodzącym sezonem do ożywionej pracy.

Zapowiedziano szereg odczytów na najrozmaitsze żywotne i aktualne tematy, które niewątpliwie znajdą chętnych słuchaczy nie tylko z pomiędzy klas pracujących.

Pierwsze skrzypce w tej doniosłej akcji społecznej trzyma, jak zwykle, Towarzystwo krzewienia oświaty, dalej idzie „Wiedza“, wreszcie różne stowarzyszenia zawodowe.

Zupełnie naturalne, że pracy tej przyklasnąć należy, zwrócić jednak uwagę wypada, że w powodzi odczytów u nas częstokroć brak ciągłości w oświetlaniu pewnych kwestji, czego rezultatem niejednokrotnie przy miernem przygotowaniu słuchaczy, wytwórze się chaosu w umysłach żądnych nauki i wiedzy.

Naogół biorąc — odczyty pobudzają do myślenia, do zastanawiania się nad pewnymi przejawami naszego życia społecznego, nad zagadnieniami naukowymi i t. p., wszakże pozbawione planowości, o której poprzednio wspomniałem, jako kształtujące niepraktycznie, dają ujemny, w stosunku do zamierzonego i spodziewanego, rezultat.

Niestety — w całokształcie naszego życia codziennego brak jest stale dobrze obmyślanej planowości, co wypacza najpożyteczniejsze nieraz nasze zamierzenia.

Weźmy, naprzykład, nasze instytucje użyteczności publicznej, lub filantropijnej.

Niejednokrotnie wpadnie wam w oczy rubryka w „Kurjerze“, zatytułowana:

„Z głodu“ lub „Z wyczerpania“. Czytacie tam najczęściej, że X, pozostający dłuższy czas bez pracy omdlał z głodu i padł na chodnik uliczny.

I cóż dalej? „Litościwi“ przechodnie zawadzali lekarza pogotowia i ten pośpieszył z pomocą nieszczęśliwemu i przywrócił go do przytomności.

A dalej? Biedak poszedł kilka kroków dalej, by powtórnie osunąć się z wyczerpania na bruk uliczny...

niejszych warunków ekonomicznych.

Projektowane są przymusowe roboty wyłącznie w zakresie pracy, mającej przynieść korzyść ogólnopolską, jak np. wydobywanie złota, kruszców, węgla kamiennego. Zniesione również będzie zupełnie przechodzenie skazańców po odbyciu kary na tak zwane osiedlenie, jak również przestana istnieć grupa katorżowców po za murami więzienia.

Zamiast przymusowego osiedlenia praktykowane będzie oddawanie pod dozór policji, a zamiast przenoszenia do grup po za więziennych stosowane ma być prawo o przedterminowym zwolnieniu warunkowym. Zonom i rodzinom skazańców zabronione będzie udawanie się dobrowolnie wraz z nimi na katorgę, gdyż praktyka dowiodła, że rodziny te częstokroć cierpią nędzę w obcych miejscowościach i nawet dopuszczają się zbrodni.

Reforma katorgi na zasadach powyższych wymagać będzie bardzo znacznych funduszy i rozłożona będzie na dłuższy szereg lat.

Prawo o szpiegostwie wojskowym w Finlandji.

W dniu 18 czerwca r. b. uzyskało sankcję Najwyższa przyjęte przez Dumę i Radę państwa prawo o szpiegostwie wojskowym. Z tego powodu p. Wariag zwraca uwagę, że nowe prawo rozciąga się na całe ogromne terytorjum państwa rosyjskiego, ale tylko do granic Finlandji, wskutek czego wewnętrzna granica celna pomiędzy Cesarstwem a Finlandją nabiera znaczenia granicy państwowej.

Projektowane w najbliższej przyszłości nowe przepisy prasowe, które będą wydawane w myśl powyższego prawa, również nie będą się rozciągały na Finlandję. W ten sposób — mówi p. Wariag, — poczynając od Terjok, na całym terytorjum Wielkiego Księstwa Finlandzkiego prasa będzie mogła roztrząsać i rozważać to, co uznano za szkodliwe i niebezpieczne dla państwa i o czem zabroniono pisać w sąsiednim Petersburgu i w całej Rosji.

Wobec tego p. Wariag domaga się od rządu, aby na zasadzie ustawy finlandzkiej z dnia 30 czerwca 1910 r. poruszył sprawę rozciągnięcia nowego prawa i na Wielkie Księstwo Finlandzkie. P. Wariag nie wątpi, że zarówno Duma, jak i Rada państwa zgodzi się na to.

P. Wariag proponuje nadto, aby wszelkie sprawy, wytaczane na zasadzie przyszłych przepisów prasowych, sądzone były nie przez sądy finlandzkie, lecz przez sądy rosyjskie, przyczem powołuje się na przykład Niemiec, gdzie sprawy o obrazę Majestatu, szpiegostwo, zdradę i t. p., wyłączone są z pod kompetencji sądów miejscowych i podlegają jednemu dla całego państwa sądowi w Lipsku.

Bezwyznaniowość w Niemczech.

Na ruch bezwyznaniowców w Niemczech rzucają pewne światło wyniki ostatniego spisu ludności. Karty wypełniane przy spisach w r. 1910 zawierały, jak wiadomo, także kolumnę z napisem: „Osoby innego wyznania“.

Ponieważ członkowie zorganizowanych wyznań, choćby nawet drobnych sekt, podawali w spisach z zasady swoje wyznanie, rubryka „Osoby innego wyznania“ służyła tym głównie, którzy się właściwie do żadnej religji nie przyznawali.

Znamienną jest przytem rzeczą, iż liczba tych bezwyznaniowców w ostatnim okresie pięcioletnim podniosła się z 17,000 do 200,000. Przyrost w tym kierunku był więc procentowo bardzo wielki. Cała trzecia część tej liczby przypada na Berlin i Brandenburgję.

W Berlinie już co 55 człowiek jest bezwyznaniowy. W Bremie zaś

liczba ta jeszcze jest większa. Tam już każdy 22 mieszkaniec żadnej nie posiada religji.

Królestwo saskie liczy 0,15 proc., a Królestwo bawarskie 0,17 proc. bezwyznaniowców.

A podając te liczby, zapominać nie należy, że Niemcy są państwem „bojaźni bożej“ — to znaczy, że ze strony sfer rządzących nie ma jest nacisk na tych, co za bezwyznaniowych jawnie chcieliby uchodzić. Jawnie bezwyznaniowym może tam być tylko człowiek od państwa niezależny; żaden urzędnik, żaden wojskowy, nikt, kto z rządem jakiegokolwiek ma interesy, jako bezwyznaniowiec występować nie może.

Wobec tego, śmiało powiedzieć możemy, że liczba faktycznych bezwyznaniowców, tych, którzy jutro ogłosiliby się bezwyznaniowcami, gdyby dzisiaj rząd obwieścił się bezwyznaniowym, jest większa kilkakrotnie od liczb wyżej przytoczonych.

Maty feljeton.

Quasi una fantasia.

Z kroniki: „Przy pracy. Wczoraj przed południem w fabryce G. przy ul. Długiej N 91 robotnica Matylda Cieślak, lat 24 licząca, zemdliała przy pracy. Do samowiedzy przywrócił ją lekarz Pogotowia.“

Fabrykant X. przyszedł do fabryki późno. Był niewyspany. Poprzedniego wieczora zasiedział się do późnej nocy u komisjonaera Katzenellenbogenfrajdensohna, w towarzystwie wojażera z obwodu wojska Dońskiego, Prowizjonowa, jedyne go żyda łódzkiego, posiadającego prawo „wojażu“ po tym okręgu, i grał z nimi w „telefony“.

Chciał go namówić do przyjęcia jego kolekcji na Don, ale nie chciał pierwszy uczynić mu propozycji. Prowizjonow domyślał się wszystkiego, lecz, spryciarz, czekał, szarpiać nerwy fabrykanta, a choć sam gorąco pragnął uzyskać kolekcję p. X, udawał, że nawet nie wie, iż X. już przed rokiem stał się fabrykantem.

Pan X. niecierpliwił się bardzo i ciągle stawiał nowe „bejty“. Już był przegrał 70 rub. i zamierzał przerwać grę, gdy przyszedł obermajster Próbkes, kolekcjonista Musterlozera, najpoważniejszego konkurenta pana X. Wypadło go wybadać, za język pociągnąć: a nuż się zdradzi z jakim nowym pomysłem. Siedział więc przy stoliku, markując zainteresowanie grą, i wpadał wciąż w nowe „bejty“.

W ten sposób zabawa przeciągnęła się po północ. Interesu żadnego nie załatwił. Prowizjonowa nie „zahaczył“, Próbkesa nie „wymacał“, a 114 rubli „przerzwał“.

W nocy spał źle, z rana wstał późno, napił się zimnej herbaty, i nareszcie zjawił się w kantorze fabrycznym.

Usiadł przy biurku, energicznym ruchem odsunął w stronę nagromadzone w nieładzie papiery, próbki, szpulki i motki przędzy, wzięt do ręki żargonową gazetę i pograżył się w lekturze.

Nagle zachnął się, jak oparzony, wskoczył i zaczął krzyżeć nieludzkim głosem:

— „Gwałt! Skandal! Mnie opisują w gazetach! Moją fabrykę, moją firmę! Już się znowu zaczyna!“

Przypomniał sobie niedawny czas, gdy w mieście coś przebąkiwano o nim i w rubryce: „Trudności płatnicze“ wymieniono jego inicjały.

Wezwał majstra.

— Paniemajster! co pan wyrabia? ja panu dziękuję za taką przyjemność!

— ?

— No, czytaj pan, o tu...

— ?!

— Ach, tak! pan nie rozumie po naszemu. Ale... tak dłużej trwać nie może. U nas niema porządku. Ta... Antonina Suchykęs... ona już niema nic innego do roboty, jak mdleć w fabryce? Inne miejsce już nie umiała sobie znaleźć na takie fantazje?

— Ależ proszę pana, nic się nie stało. Już jest zdrowa i pracuje.

— Dziękuję panu! Ładne „nic

się nie stało“! Stało się (chrząknął), bo stoi w gazetach!

— Cóż my na to poradzić możemy? Myśmy nie pisali...

— Ale pan wzywał Pogotowie! Rozumie pan? A jak jest Pogotowie, to jest i w gazetach.

— Więc... cóż było robić?

— Nie wzywać Pogotowia! Jak ktoś mdleje, to niech mdleje, ale niech nie robi z tego „nieszczęśliwego wypadku“. Moja żona także przebiegła...

— W fabryce niema lekarza, niema apteczki podręcznej, niema nawet wentylacji, zapobiegającej nagłemu omdleniu. Wszyscy chodzimy, jak nieprzytomni, jak otumanieni... zaduch, powietrze przesycone oliwą... smarami, bawełną, kurzem, potem ludzkim... Brak warunków higienicznych, brak opieki nad robotnikami, znajdującymi się w okresie przedpołogowym, — które w tym okresie pracować muszą, choć nie mogą...

Majster nagle urwał: Pan X. zemdlął...

Wezwano Pogotowie. Nazajutrz w pismach były znowu wzmianki...

Allegro.

Wiadomości ogólne.

○ **Odwlekaniu spraw.** Minister sprawiedl. polecił prezesom sądów okręgowych, aby zarządzili jaknajenergiczniejsze kroki, w celu usunięcia odwlekaniu spraw w wydziałach karnych, wynikających skutkiem niedostatecznej uwagi w przygotowywanych do rozpraw rozporządzeniach, czego wynikiem jest częste odraczanie spraw, wyznaczonych do osądzenia.

○ **Oplaty paszportowe.** Na mocy art. 204 ust. paszportowej z roku 1905 mieszkańcy Królestwa Polskiego otrzymywać mogą od rosyjskich poselstw i konsulatów za granicą na żądanie specjalne świadectwa, zastępujące paszporty zagraniczne.

Ministerjum skarbu wyjaśniło, że od pomienionych paszportów konsularnych pobierać należy opłatę na rzecz kas miejskich.

Ze świata.

□ **Rusini a mobilizacja.** „Dziś“ donosi, że prezes ministrów prosił posła Romańczuka, ażeby Rusini nie przeszkadzali w delegacjach uchwaleniu kredytów wojennych na mobilizację. Romańczuk przyrzekł dać odpowiedź po porozumieniu się ze stronictwem.

□ **Sprawa dr. Wróblewskiego.** Prokuratorja krakowska przygotowała już akt oskarżenia przeciwko dr. Augustynowi Wróblewskiemu, znanemu apostołowi wstrzeźliwości. Wróblewski oskarżony będzie o obrazę majestatu, naruszenie porządku publicznego i podburzanie przeciwko rządowi.

Z Cesarstwa.

△ **Konfiskata mienia.** Zawieszono administracyjnie przez rząd towarzystwo oświatowe „Vilnis“ w Rydze na posiedzeniu likwidacyjnym postanowiło swoją kasę, bibliotekę i ruchomości oddać gazecie robotniczej „Lajka Atbals“.

Zaraz po ogłoszeniu tej uchwały policja skonfiskowała całą własność zamkniętej instytucji.

Z LITWY I RUSI.

× **Usiłowanie wymuszenia.** Ziemianin gub. mińskiej p. Torczyński, z Siennicy, otrzymał niedawno list anonimowy z pogrózkami i żądaniem sumy w oznaczonym w liście miejscu, miał na p. Torczyńskim

być wykonany wyrok śmierci. Zawiadomiona o powyższym policja urzędziła zasadzkę i aresztowała niejakiego Strydłowskiego w chwili, gdy zjawił się w oznaczonej porze po odbiór pieniędzy.

× **Za „króla polskiego“.** W jednej z restauracji na Antokolu, mieszkaniec Wilna, Piotr Burzyński, w gronie przyjaciół bawił się bardzo wesoło. Gdy toasty już się nareszcie wyczerpały p. Burzyński wpadł na pomysł i zawołał: „Zdrowie króla polskiego!“ — „Pijemy, niechaj żyje“ — podchwyciło całe towarzystwo.

Skutek był taki, że pewien siedzący obok „istotny“ wybiegł na ulicę i zawołał stojkowego. Spisano protokół i wicherzyciela pociągnięto do odpowiedzialności, który stanął przed izbą sądową z udziałem przedstawicieli stanów, jako oskarżony z art. 128 i 129 kod. karn. za obrazę Majestatu i podburzanie ludności, by nie słuchano rozkazów rządu rosyjskiego.

Po krótkiej naradzie izba wydała wyrok uniewinniający.

Wiadomości krajowe.

+ **Zawieszenie pisma.** Na mocy postanowienia Izby sądowej warszawskiej zawieszono wychodzący w Pułtusk tygodnik „Zarzewie“. — „Zarzewie“ wydało 20 numerów, z których dwa ostatnie, poświęcone sprawom wyborczym, zostały skonfiskowane.

+ **Ucieczka aresztanta.** W oddziale aresztanckim w szpitalu św. Trójcy w Kaliszu umieszczony został skazany na półczwarta roku rot aresztanckich pochodzący z Warszawy aresztant Markiewicz. Gdy pilnujący go stróż usnął, Markiewicz wyjął jego klucz, zabrał posługaczowi szpitalnemu ubranie oraz inne przedmioty wartości przeszło 80 rb. i zbiegł.

+ **Zycie za — jedność z łaciny.** Z Częstochowy donoszą: Wczoraj o godz. 8 zrana, w podwórzu domu N 123 przy ul. Siedem Kamienie wystrzałem z rewolwera w skroń zabił się na miejscu 14-letni Wincenty Kułakowski, syn obywatelski, uczeń 4 klasy gimnazjum.

Przyczyną samobójstwa był mierzny stopień (jedność) z łaciny.

Wybory.

Skargi prawyborców.

Wczoraj, z powodu święta galowego, prezes gub. komitetu wyborczego p. Wołkow nie przyjmował zgłaszających się z zażaleniami i protestami.

Dotychczas ogółem wniesiono skarg około 1,000, — mianowicie ze strony prawyborców-polaków—około 800, a Niemców — z górą 200.

Wszystkie te reklamacje nie mogą być uwzględnione, gdyż odnoszą się do spisów prawyborców, a nie do przyjmowania głosów od nich przez komisje i podkomisje cyrkulowe, gdy p. Wołkow przyjmuje jedynie skargi na komisje wyborcze.

Przyjęcia p. Wołkowa trwać będą jeszcze 3 dni. (h)

O posła z Warszawy.

Austrjackie Biuro korespondencyjne rozesłało do pism zagranicznych z Warszawy depeszę treści następującej:

„Po ogłoszeniu rezultatu wyborów odbyło się zebranie przedstawicieli stronnictw żydowskich. Uchwalono, że na posła z Warszawy nie należy wybierać żyda. Natomiast zastanawiano się nad kandydaturą radykalną inżyniera E. Potemskiego i robotnika socjalisty Władysława Jagiełły. Narady postępowców, asymilatatorów i konserwatystów żydowskich zakończyły się dopiero nad ranem. Postanowiono zawrzeć kompromis z polakami pod tym warunkiem, że kandydat polski oświadczy się za zupełnym równouprawnieniem żydów. W przeciwnym razie żydzi będą gło-

sowali na własnego kandydata, d-ra Dawidsona".

Podobno p. Kucharzewski, jak i koncentracji na żadne warunki żydowskie przystać nie chcą. Wobec czego p. Kucharzewski mógłby zostać posłem tylko w takim wypadku, jeżeliby żydzi powstrzymali się od głosowania w kolegium wyborczym.

Kandydat postępowy.

WARSZAWA, (W) 18 października. W miejsce Kucharzewskiego, grono postępowych żydów postanowiło wybrać kandydata z pośród postępowców polskich. (Z jakiej listy wyborców? *Przyp. Red.*)

Przedstawienia dla naszych Prenumeratorów.

Na 7 z rzędu przedstawienie w tym sezonie dla prenumeratorów naszych, które odbędzie się w teatrze Popularnym

w środę 23 października

wybraliśmy sztukę w 4 aktach Sudermana p. t.

HONOR

Bilety, za okazaniem kwitu z opłaconej prenumeraty, nabywać można w administracji pisma naszego.

Kronika.

(r) **Sąd okręgowy w Łodzi.** Otrzymałymi wiadomości, że rada ministrów wniosła już w początkach roku przyszłego na rozpatrzenie Dumy projekt utworzenia w Łodzi sądu okręgowego. Zatwierdzenie projektu przez instytucje prawodawcze spodziewane być może w połowie roku przyszłego.

(r) **Z Kultury Polskiej.** W nowym lokalu „Kultury Polskiej”, przy ul. Piotrkowskiej nr. 91, otwarto dziś czytelnię i bibliotekę Tow., czynne w dni powszednie od godz. 6 do 9 wiecz., a niedziele i święta — od godz. 3 do 6 wiecz.

(r) **Z Tow. Krajoznawczego.** W sobotę d. 26 b. m. o godz. 8 wiecz. odbędzie się miesięczne inauguracyjne zebranie oddziału Polsk. Tow. Krajoznawczego, poświęcone zadaniom naukowym i sprawom administracyjnym bieżącym.

Zebranie to odbędzie się już w lokalu własnym przy ul. Piotrkowskiej nr. 91, w lewej oficynie na 2 piętrze.

Na zebraniu tem p. Aleksander Janowski, wice-prezes Zarządu głównego wygłosi odczyt p. t. „Nasze miasta” (o powstaniu miast, o miastach, które już upadły, a stale kwitujących i o rozwijających się nowych: Łódź i inne). Przewidziano około 40.

(r) **Z Tow. krzew. oświaty.** Z powodu choroby prelegenta zapowiedziany na niedzielę 20 b. m., odczyt p. t. „Młodzi i starzy” nie odbędzie się.

(r) **Pismo humorystyczne.** Dziennikarz miejscowy p. Alfons Dziaczkowski uzyskał pozwolenie na wydawanie w Łodzi pisma satyryczno-humorystycznego p. t. „Śmiech”, którego pierwszy numer ukaże się w przyszłym tygodniu.

Współpracownictwo w dziale redakcyjnym objęli literaci i felietoniści miejscowi, dział artystyczny powierzony został utalentowanemu karykaturzyście — art.-mal. p. A. Szykowi.

(r) **Z Tow. Przyszłość.** Zebranie Tow. abstynentów „Przyszłość” odbędzie się jutro d. 20 b. m. o godz. 2 i pół, w lokalu przy Stow. nauczycieli chrz., Konstantynowska nr. 5. Na zebraniu tem p. Wład. Skawronjek odczyta referat swój p. t. „Rola Polki w pracy odrodzeniowej”.

(r) **Czytanka dla dzieci.** W niedzielę dnia 20 b. m. o godz. 2 i pół po południu Tow. „Wiedza” urządza czytanki dla dzieci, ilustrowane obrazami nikiącymi. W sali fabryki Poznańskiego odczytana będzie „Wnuczka Kazimierza Wielkiego”, a w sali Geyera — „Chata wuja Toma”. Wejście na czytankę 2 kop.

(r) **Z cechu majstrów pończosznicych.** W niedzielę, dnia 21 bm., o godz. 4 po południu, w lokalu p. Paschla, przy ul. Nawrot Nr. 25, odbędzie się kwartalne zebranie członków cechu majstrów pończosznicych.

Starsi majstrowie proszą wszystkich członków o liczne i punktualne przybycie.

(r) **„Nasz dach”.** Przypominamy naszym czytelnikom, że jutro, w niedzielę, o godz. 3, ewent. o godz. 4 po poł. w sali Stow. śpiewaczego, Widzewska nr. 130, odbędzie się ogólne zebranie członków Tow. „Nasz Dach”, którego porządek dzienny obejmuje szereg spraw wielkiej doniosłości dla Tow. Wobec tego pożądanym jest jaknajliczniejszy udział stowarzyszonych.

(r) **Zawieszenie wyplat.** W trudnościach płatniczych znalazła się firma łódzka Albert Baruch, a nie Prussak, jak mylnie wydrukowano.

(r) **Teatr Casino.** Dzisiejszy program zapowiada dramat w 2 częściach w wykonaniu artystów teatrów rzymskich p. t. „Historja dwóch serc”. Najgłośniejsza akcja dramatu rozgrywa się w ruinach starego zamczyska, w okolicach Rzymu, na tle przepięknej natury.

Gra artystów i treść dramatu zasługują na uznanie pod każdym względem.

Następnie arcywesola komedia „Anonim Prensa” — w wykonaniu ulubieńca publiczności Prensa.

„Tygodnik Pathe”, zawierający wypadki światowe ubiegłego tygodnia, dalej „Zamek Chambord” położony w uroczej miejscowości — zdjęcia w kolorach dokonała firma „Pathe” i na zakończenie programu, sensacyjny dramat w wykonaniu najlepszych artystów amerykańskich „Bokser Kelby”.

Tak urozmaicony i bogaty program „Casina” bez wątpienia cieszyć się będzie wielkiem powodzeniem.

(b) **Kary akcyzowe.** Sędzia pokoju II rewiru skazał za nieprzebranie przepisów akcyzowych.

Właścicielkę sklepu kolonialnego przy ulicy Średniej Nr. 162, Paulinę Musiałowicz za przechowywanie spirytusu w sąsiednim pokoju przy sklepie — na 20 rb. lub 5 dni aresztu, oraz Aleksandrę Gliwa, właścicielkę piwiarni za przechowywanie 250 sztuk papierosów bez banderoli — na 14 dni bezwzględego aresztu, oraz na 25 rb. lub 7 dni aresztu i 8 rb. 60 kop. kary akcyzowej, również polecił skonfiskować papierosy.

(b) **Kary sądowe.** Sędzia pokoju II rewiru skazał Marię Abel, za przechowywanie w sklepie przy ul. Nowo-Targowej nr. 10 nafty bez pozwolenia oraz Szlamę Grosmana (Średnia nr. 61) na 15 rb. lub 3 dni aresztu, Arona Taubenfligla, za nieprzebranie przepisów sanitarnych na 20 rb. kary lub 5 dni aresztu; za handel w godzinach niedozwolonych: Abram Epsztejn (Cegielniana 85), Abram Najdat (Wschodnia 40) i Icek Lipiński (Widzewska 46) na 15 rb. kary lub 3 dni aresztu; za nieprzebranie przepisów o zapasowych — Abrama Stupinkiera — na 4 dni aresztu.

(r) **Ukarani stróże.** Z rozporządzenia gubernatora piotrkowskiego za przekroczenie przepisów obowiązujących skazani zostali administracyjnie na 50 kop. do 3 rb. kary 27 stróżów domowych.

(b) **Karygodne niedbalstwo.** Sędzia pokoju II rewiru skazał zarządzającego fabryką Ludwika Nippego — Emila Szwarcza, oraz zarządzającego fabryką Jakuba Kestenberg — Feliksa Bessera za nieprzebranie przepisów fabrycznych, skutkiem czego robotnicy, Stanisław Kowalczyk i Rudolf Głazer, ulegli obrażeniu ciała — każdego na 14 dni bezwzględego aresztu.

(z) **Nosaczka** ukazała się wśród koni Abrama Krygera przy ul. Pieprzowej pod nr. 17 w Łodzi. Jedną sztukę chorą zabito.

Wypadki.

(p) **Dramat dziewczęci.** Przy ul. Długiej nr. 23, 17-letnia córka Kupea N. K. w celu samobójczym napila się karbolu. Wezwany lekarz Pogotowia, po udzieleniu pierwszej pomocy, pozostawił desperatkę w mieszkaniu rodziców w stanie groźnym pod opieką prywatnych lekarzy.

Stan dziewczęcia jest groźny. Przyczyna zagadkowego zamaru na życie niewyjaśniona.

(p) **Z głodu.** Przy ul. Piętkowskiej Nr. 121, padł z głodu i wyczerpania sił, pozostający bez zajęcia i mieszkania robotnik, Edmund Olszyński, lat 36.

(p) **Nagły zgon.** Przy ulicy Targowej nr. 70, nagła zmarła właścicielka domu Ewa Hugo, lat 56. Przyczyna zgonu niewiadoma.

(p) **Przepuklina.** Przy ul. Wolborskiej nr. 22, zachorował nagle na przepuklinę Chył Rogoziński, robotnik lat 16. W stanie ciężkim Pogotowie odwiezł go do szpitala Poznańskich.

Zamiejscowa.

(x) **Ruch ludności w Zgierz.** W ciągu kwartału ubiegłego w parafii zgierskiej urodziło się 183 dzieci, zmarły zaś w tym czasie 123 osoby.

(x) **„Lutnia” konstantynowska** urządza jutro przedstawienie, na które złożą się dwie sztuczki „Przed ożenkiem” i „Flisacy”.

(z) **Kradzież mleka.** Onegdaj wieczorem, na szosie aleksandrowskiej, w pobliżu Kochanówka, ściągnięto z wozu kolonisty z Woli Grzymkowej, Romualda Erlanda 3 bańki mleka, wartości 15 rb. Jako podejrzani o kradzież tę zostali aresztowani i osadzeni w więzieniu. Antoni Retalewski i Henryk Malecki, obaj w wieku lat 10.

(x) **Czyj koń?** W lesie, należącym do majątku Malanów, w pow. łódzkim zatrzymano biegającą samopas kobyłę wartości około 70 rb. Właściciel kobyły winien się zgłosić po jej odbiór na folwark Malanów.

(x) **Kradzież w okolicy.** W Sadkowiecach, z obory nauczyciela tamtejszego p. Lucjana Mioduszewskiego, niewiadomi złoczyńcy skradli krowę, wartości rb. 100.

We wsi Koprzywny skradziono onegdaj włościaninowi Ludwikowi Kacprzakowi konia wartości 70 rb. a sąsiadowi jego Janowi Dudkowi wóz wartości 40 rb.

Ze sceny i estrady.

Teatr Polski (Cegielniana 63).

Z kancelarji teatru komunikują nam:

Dzisiaj o godz. 4-ej przedstawienie dla młodzieży — dana będzie pełna humoru komedia Przybylskiego „Wicek i Wacek” — ceny popularne.

Wieczorem, o godz. 8 m. 15 wspaniała sztuka Adolfa Nowaczyńskiego „Cyganeria Warszawska”.

W niedzielę o godz. 3 i pół „W gołębniku” — ceny znizone. Wiecz. o godz. 8 m. 15 „Cyganeria Warszawska”. Na czwartek 24 b. m. ruchliwa dyrekcja teatru polskiego przygotowała sztukę Kistemackera „Zagiew”, z której próby rozpoczęte były przed miesiącem.

Sztukę reżyseruje p. Antoni Bednarczyk obsada pierwszorzędną.

Pełne próby rozpoczęto z „Siostry” i „Gry sero” Kiedrzyńskiego — ostatnia nowość repertuaru warszawskiego.

Z powodu nawału aktualnego materiału bieżącego sprawozdanie z przedstawienia „Cyganerii” w teatrze Polskim odkładamy do poniedziałku.

Teatr Popularny.

Z kancelarji teatru komunikują nam:

Dzisiaj w sobotę po raz pierwszy sztuka w 5 aktach Henryka Sienkiewicza „Pan Zolzikiewicz” w opracowaniu Mellerowej i Galasiewicz; sztukę ilustrują: śpiewy, tańce i mu-

zyka Z Noskowskiego. Jutro w niedzielę o godz. 3-ej po poł. arcywesola komedia z francuskiego „Maż o dwóch żonach”, wieczorem po raz drugi „Pan Zolzikiewicz” H. Sienkiewicza.

Koncert.

Zapowiedziany na dziś w sali Koncertowej występ znakomitego pianisty i kompozytera polskiego, Juliusza Wertheima obudził żywe zainteresowanie.

Ciekawym urozmaiceniem koncertu, którego program zapowiada dzieła Bacha, Brahmsa, Liszta, Rameau i Rachmaninowa będzie wykonanie własnych utworów koncertanta.

Koncert rozpocznie się o godz. 8 i pół wiecz.; pozostałe bilety — przy kasie sali Koncertowej.

Kronika sądowa.

Z Warszawskiej Izby Sądowej.

W poniedziałek, dnia 21 b. m. specjalny wydział karny warszawskiej Izby sądowej na kadencji w Łodzi rozważać będzie między innymi następujące sprawy:

1) 25-letniego Józefa Ziętkowskiego, mieszkańca gminy Niewieżyń, w pow. opoczyńskim, gub. radomskiej, oskarżonego o należenie do partji socjalistycznej.

Akt oskarżenia zarzuca Z., iż był kasjerem łódzkiego odz. tajnego zw. zawodowego robotników przemysłu mącznego.

Przestępstwo to przewidziane jest w części 2 art. 102 now. kod. kar.

2) W drugiej sprawie oskarżony jest Józef Muszyński, mieszk. gminy Gospodarz, w pow. łódzkim.

Jest on oskarżony o należenie do organizacji, która miała na celu obalenie obecnego ustroju państwowego.

Organizacja ta dokonywała zamachów terrorystycznych.

3) W trzeciej sprawie oskarżeni są 25-letni Ignacy Jędraszczyk, mieszk. gminy Niemysłów, w pow. tureckim, gub. kaliskiej, 33-letni Feliks Marciński, mieszk. gminy Mołoszkowice, gub. radomskiej, 32-letni Franciszek Nowis, mieszkaniec gm. Tarnów, gub. kaliskiej, 19-letni mieszcz. Łodzi Antoni Chylozer i 19-letni Stanisław Cienciara, wszyscy oskarżeni o należenie do narodowego związku robotniczego.

Sprawy rozpatrywane będą przy drzwiach zamkniętych. (b)

Sprawy rozpatrywane będą przy drzwiach zamkniętych. (b)

Z piotrkowskiego sądu okręgowego.

W d. 25 grudnia 1905 r. w Łasku zabity został w mieszkaniu swem Majer Chabelski.

Na śledztwie pierwiastkowym wdowa Łaja Chabelska zeznała, iż jej męża w jej obecności zastrzelił Hersz-Majer Brandt, z którym mąż jej był w stosunkach pieniężnych.

W dzień zabójstwa Ch. był u Hersza Brandta, by uregulować rachunki, lecz go w domu nie zastał. Po jakimś czasie przyszedł do nich sam Brandt i mówiąc, że przyszedł w celu obrachowania się, wystąpił do Ch., który oblewając się krwią, padł martwy.

Sprawę powyższą rozważał piotrkowski sąd okręgowy na kadencji w Łasku w dniu 6 sierpnia 1906 roku.

Łaja Chabelska wezwana jako świadek, opuściła salę posiedzeń przed rozważaniem sprawy, oznajmivszy, iż jest chora. Badana w mieszkaniu odmówiła zeznania. Na zasadzie powyższego Brandt został uniewinniony.

Następnie w lutym 1910 r. Łaja Chabelska przybyła do sądziego śledczego i zeznała, iż odmówiła w pomienionej sprawie zeznań, dlatego, iż groziła jej zemsta i zamordowaniem syna Br., 16-letni Wolf Brandt i 18-letni Jakób Imberg. Drudzy świadkowie potwierdzili powyższe zeznanie.

Wobec tego Wolf Brandt i Jakub Imberg pociągnięci zostali do odpowiedzialności sądowej z art. 13 i 1545 kod. karn. Sąd uniewinnił B. i I. Prokurator zakłada w tej sprawie protest. (b)

Dawne wojny na Bałkanach.

• Grecja, która od lat 80, jest z łaski Europy samoistnym państwem, raz tylko prowadziła wojnę z Turcją. Było to przed 15 laty i wówczas turcy pobili greków, a po wojnie zabrali jej część Epiru.

Bułgaria stworzona przez kongres berliński, ani razu jeszcze nie skrzyżowała miecza z Turcją.

Serbowie tworzą na Bałkanach dwa królestwa, obydwa teraz niezależne: Serbię i Czarnogórę. Z nich pierwsza od bitwy na Kosowem Polu w połowie XV wieku była ujarzmiona przez Turcję, a walki o niepodległość rozpoczęła dopiero w wieku XIX. Gdy te walki doprowadziły Serbię do uwolnienia się z pod jarzma tureckiego, przez długie lata żyła z Turkami w zupełnej zgodzie, dopiero książę Milan wspólnie z Czarnogórzem dnia 30 czerwca 1876 roku podjął wojnę przeciwko Turcji.

Wojna wypadła nieszcześnie. Na czele armii serbskiej stał gen. rosyjski Czerniajew był to wódz nieudolny.

Osman pasza obsadził dolinę Timoku, a drugi gen. turecki Abdul Kerim z twierdzy ówczesnej tureckiej Nisz atakował obwarowany obóz serbski pod Alexinacem i Deligradem, gdzie Czerniajew dnia 16 września 1876 roku ogłosił księcia Milana królem serbskim.

Dnia 30 października 1876 roku

Turcja odniosła zwycięstwo pod Dzunisem i obsadziła twierdzę Alexinac. Tylko dzięki interwencji Rosji, Serbja uchroniła się od zupełnej zagłady. Podczas wojny rosyjsko-tureckiej armja serbska wyszła w pole dnia 14 września 1877 roku. Tym razem dowodzili generalowie serbscy i to wcale szczęśliwie.

Zdobyli oni cały szereg twierdz tureckich, a mianowicie między innymi Nisz i Piroty.

Na kongresie berlińskim Serbja otrzymała nowe terytorja, mające 11,097 klm. kwadr. i 367,000 głów. Od tej pory Serbja wojny z Turcją nie prowadziła, przeciwnie, stosunki pomiędzy sułtanem a Milanem, a później jego synem Aleksandrem były stosunkowo bardzo dobre.

Tak samo i Piotr Karadzordzewicz utrzymywał z Turcją dobre stosunki i był nawet gościem sułtana w Konstantynopolu.

Czarnogóra umiała zachować niepodległość, jakkolwiek państwo tureckie przechwalało się, że zdołało pobić na czas pewien waleczne plemię gorali serbskich.

Walki między Czarnogórzem i Turcją zawsze trwały niemal nieustannie. Były to potyczki mniejsze albo większe, w których raz zwyciężali Czarnogórcy, raz Turcja, ale których wynikiem ostatecznym była zawsze niepodległość Czarnogórców.

Biskup czarnogórski (władyka) był równocześnie monarchą Czarnogóry. Piotr I-szy Pesrowicz (rządził od 1781 do 1830 roku) brał udział w

wojnie Rosji i Austrii przeciwko Turcji w latach 1788 do 1791, a następnie na własną rękę w roku 1796 pobił baszę Kara-Mahmuda w bitwie pod Krusią, dzięki czemu zabrał krainę Brda na wschód od Czarnogóry i na stałe przyłączył do swojego państwa.

Pierwszy świecki władca Czarnogóry, Danilo I-szy, (rządził od roku 1851 do 1860) prowadził wojnę z Turcją. Turcja musiała zaniechać tej wojny skutkiem protestu Austrii. Po raz drugi w roku 1853 Turcja podjęła znowu wojnę przeciwko Czarnogórzowi. Danilo I-szy zadał wojskom tureckim pod Grabową ciężką klęskę.

Obecnie panujący król Mikołaj, który w sierpniu 1861 roku objął rząd jako książę, zaraz na wstępie musiał stoczyć z Turcją ciężką walkę. Czarnogórę popierało ówczesne powstanie Hercegowińców przeciwko Turcji.

Turcja wysłała aż dwie armje bardzo silne przeciwko Czarnogórzowi. Jedną armją dowodził Derwisz-basza, drugą — regent sturczony Chorwat, marszałek Omer-basza.

Obie te armje zadały czarnogórcom szereg klęsk, ale ostatecznie musiały się cofnąć, tak, iż pokój zawarty w roku 1862, przywrócił pierwotne granice Czarnogóry.

Od tego czasu stosunki Czarnogóry z Turcją były bardzo dobre, aż wreszcie w lipcu 1876 roku łącznie z Serbią, Czarnogóra wypowiedziała Turcji wojnę.

Początkowe operacje armji czar-

nogórskiej z serbską nie udały się. Ale działania armji czarnogórskiej która z powstańcami liczyła 25 tys. ludzi, na własną rękę wydały korzystne rezultaty. Czarnogóra pobiła Turków pod Wuczidalem, poczem książę Mikołaj zdobył twierdzę Medun. Po dłuższym zawieszeniu broni w roku 1877 Czarnogóra rozpoczęła na nowo wojnę z Turcją, tym razem łącznie z Rosją i Serbią.

W czerwcu 1877 r. Sulejman-basza dotarł aż do Spuza, by tam połączyć się z armją Alego-baszy i razem z nim maszerować do stolicy Cetynji.

Po dziesięciodniowych walkach obie armje poniosły klęski i musiały się cofnąć aż do Podgorycy. Czarnogóra dzięki temu zwycięstwu odniosła nowe korzyści, a mianowicie zdobyła twierdzę Nikszyc, a w styczniu 1878 r. po bardzo ciężkim oblężeniu Antivari-Dulcigno.

Była to ostatnia wojna króla, a raczej ówczesnego Mikołaja czarnogórskiego z Turkami.

Od czasu tego przychodziło wprawdzie do utarczek nadgranicznych, ponieważ Turcja i czarnogórcy prowadzą z sobą właściwie wieczną walkę, lecz do wojny formalnej nie przychodziło, aż wreszcie od przyszłego roku stosunki turecko-czarnogórskie tak się poczęły psuć, iż obecnie Czarnogóra bez wahania przyłączyła się do koalicji antitureckiej na Bałkanach.

Brykiety C. W.

z najlepszego węgla górnoszląskiego
1.60 za 100 sztuk z dostawą do kuchni (cena stała przez całą zimę).

Sprzedaż **NA WAGĘ**: rb. 1.40 z dostawą za korzec.

Wyłącznie przedstawiciele:
W. FINDEISEN i S-ka, Przejazd 21

TEL. 9-78 i 17-09.

Ważna wiadomość dla Pań!

Niniejszem zawiadamiam Szan. Klientkę, że z powodu likwidacji mojej filii towarów wełnianych na suknie, bluzki i kostjomy sprzedaję po niebywale **nizkich cenach**, o czym proszę się przekonać. Urządzenie sklepowe do sprzedania. Sklep do wynajęcia.

J. Szczecinski
Piotrkowska 33.

Do centrali Piotrkowska № 17.

nadeszły ostatnie nowości sezonowe, na kostjomy i suknie, które polecam po **cenach nizkich**.

Z poważaniem
Józef Szczecinski
Piotrkowska № 17.

2696-8

UWADZE

rodziców i wychowawców!

Prywatne kursy poobiednie dla **niemych, cierpiących na zboczenie mowy i umysłowo mało rozwiniętych dzieci**. Wiadomość od 4—5 po południu w kancelarii Szkoły dla głuchoniemych **Zielona 23**. 2875-5

Thiotymina

Aptekarza **J. Xumplet**

(w Noworadomsku, gub. Piotrkowska)

Zatw. przez Urząd Lekar. Petersb. za № 6816.

Zalecany przez pp. Lekarzy z niezawodnym skutkiem jako środek znakomity w przypadkach chorób dróg oddechowych jak: katar krtani, katar oskrzeli, katary płuc, kaszel. Pobudza łaknienie, wzmacnia organy trawienia, a tem samem przyczynia się do ogólnego polepszenia stanu chorego. Sposób użycia przy każdym flaconie. Zadać we wszystkich aptekach i składach aptecznych. 52

Tańczyć

elastycznie i z gracją nauczyć się można w ciągu miesiąca tylko w mojej pierwszorzędnej szkole tańców przy **ul. Wschodniej 57**.

Zapisy przyjmuje się codziennie od godziny 7 do 11 wieczorem.

Tańce zbiorowe odbywają się w niedzielę i święta od godz. 2 do 6 pp. i od 7-jej do 11 wieczorem.

We wtorki i czwartki od 6-jej do 8-jej i od 8—11 wieczorem lekcje tańców w kółkach zamkniętych dla osób rekomendowanych.

Z poważaniem
„Maurycy”
nauczyciel tańców
pr. gimnazjum i innych szkół rządowych,
2842-6

PISARZ

S. Weintraub, Łódź, Południowa 6
Wyrabia do różnych instytucji rządowych apelacje, prośby i t. p. 194513

WYDAWNICTWA ROK III.

Rocznik Gebethnera i Wolffa

KALENDARZ

Encyklopedyczno-Praktyczny

na rok 1913

wyszedł z druku i zawiera: sto kilkadziesiąt artykułów, mnóstwo porad i wskazówek praktycznych, map, planów, zestawień statystycznych i t. p.

200 ilustracji:

portretów, oraz niezmiernie ciekawych kartografii encyklopedyczno-statystyczno-porównawczych.

Szczególne uwagi zwrócić należy na artykuły pobra: Z. DEBICKIEGO, CZ. JANKOWSKIEGO, T. JAROSZYŃSKIEGO, ST. KOZICKIEGO, J. LORENTOWICZA, H. MOŚCICKIEGO, J. SOSNOWSKIEGO i in. oraz NA NADER BOGATY, STANOWIĄCY SPECJALNOŚĆ „ROZNIKA”, dział wiadomości encyklopedycznych, w opracowaniu najcenniejszych pisarzy. Działy naukowe pod redakcją specjalistów.

Rocznik Gebethnera i Wolffa

2868-6

zawierający nadto wszelkiego rodzaju informacje kalendarzowe-astronomiczne, geograficzne, etnologiczne, polityczne, chronologiczne historyczne, statystyczne i t. p. **POWINNIEN ZNAJDOWAĆ SIĘ WE WSZYSTKICH DOMACH POLSKICH.**

Cena **k. 60**, w oprawie kartonowej **k. 30**.

Do nabycia we wszystkich księgarniach.

Nowootworzona pierwszorzędna Szkoła Tańców

znanego dyplomowanego nauczyciela

Henryka Hendrykowskiego

ul. Pasaż-Szulca № 2.

Komponujemy **nowy kurs tańców** i podejmujemy się każdego bez względu na zdolności wyuczyć w ciągu miesiąca wszystkich najnowszych i starych tańców. Sala urządzona jest z wielkim komfortem według ostatnich wymagań techniki i higieny. Zapisy i informacje codziennie od 7—11 wieczorem.
UWAGA! Lekcje zbiorowe odbywają się w Niedzielę i święta od godz. 2 i pół do 7 po południu i od 7—12 wieczorem. r4128-4-0

W najlepszej i najspokojniejszej części miasta Zitta położona

Pańska Willa

z pięknie urządzonym ogrodem, zawierająca 14 pokojów, kuchnię, ze wszystkimi wygodami, kąpiel, dużymi strychowami i piwnicznymi pomieszczeniami i t. p. jest natychmiast do sprzedania w cenie wartości. Bliższe wiadomości udziela ARCHITEKT HEINR. ZIEGER, ZITTAU i Sa. (Niemcy) 1804-0

Nareszcie Łódź doczekała się dobrej pasty do oczyszczenia obuwi pod nazwą

„SALVIN”

spróbujcie raz jeden, a zerzucicie wszystkie inne. r2821-8-1
Sprzedaż we wszystkich składach aptecznych i magazynach obuwi

Żyrandole elektryczne

ample, lampy stołowe, kinkiety, figury wszelkich stylów.

Największy wybór. :: :: Najnowsze modele.

Specjalne składy artykułów elektrotechnicznych

BRACIA BORKOWSCY

Warszawa, Jerozolimska 56. ☞ ☜ Łódź, Piotrkowska 125.
Telefonu: 42-46, 84-66. ☞ ☜ Telefon 14-40.

4223-7-1

Na Sezon Zimowy!

poleca nowo utworzony

SKŁAD FUTER L. Tarnowskiego

PIOTRKOWSKA № 81, I-sze piętro

w wielkim wyborze tegoroczne nowości jako-to: **Futra, Zakiety, Kołnierze, Mufki, etc.**, oraz przyjmuje wszelkie obstalunki, reparacje i wykonywa je punktualnie i starannie.

Ceny nader przystępne! Usługa rzetelna!

UWAGZE CHORYCH!

Opinie wszelkich lekarzy zgadzają się na jedno, a mianowicie, że choroba zwana

Rzeczączka (tryprem)

jako umiejscowiona, lecz się tylko przez energicznie działające szprycowanie a zatem jeśli kto, to aby, na zawsze wyleczyć się z tej choroby, zaleca się użycie szprycy- **URETRYNEM**, który według świadectw i obserwacji, lekarzy i. Mozgowa skiej w klinikach jest istotnie pewnym środkiem w walce z rzeczączką tryprem, ostrą i chroniczną, oraz przy opłach kobiecych. Do zupełnego wyleczenia potrzeba 2 do 4 flakonów. Cena flakonu 1 rb, 50 kop. bez przesyłki ekspedycja za zaliczeniem, Skład Główny Moskwa Balszaja Jakimianka, w domu Lebediewa m. 15. Adres dla listów: Moskwa W-ny J. Mozgowa. Reprezentant na Rosję Południową, Dom Handlowy „J. Hasławski”, Odesa, Puszkina 11

Sprzedaj we wszystkich aptekach i składach aptecznych w Moskwie w magazynie T-wa R. Kellera, i Spółki K. Ermansa, G. Brunsa Matejsena, W. K. Ferreina i w innych składach i aptekach. r277-0

bezwzględna imitacja... wszystkie pudelka które nie są zaopatrzone w niebieską banderole z rosyjskim napisem oraz u dołu na pokryciu pudelka nie mają zamieszczonej firmy! Dr. Bayer és Társa, Budapest. Pudełko 65 Kop., wa wszystkich aptekach, 67144-0-0

Niniejszym zawiadamiam Sz. Kliencie, że sklep swój pod firmą

„Stanisław“

przeniosłem na ulicę KONSTANTYNOWSKA № 37 róg Długiej Sklep zaopatrzony został w wielki wybór bielizny męskiej, damskiej oraz wszelkiej galanterji. Założyłem również pracownię bluzek, hałek, sukienek dziecięcych, fartuchów po cenach możliwie niskich.

Polecam się nadal Sz. Klienteli

z poważaniem

„Stanisław“

UWAGA! Przyjeżdżającym po zakupy tramwajem № 3, 8 lub 9 zwraca się za bilety.

Kursy Handlowe

Konc. W. Kujawskiego pod kierunkiem

St. LIPIŃSKIEGO

Piotrkowska 157, telef. 858.

Kancelarja otwarta od godziny 7 do 9 wieczorem, codziennie oprócz sobót i niedziel.

Teatr „URANIA“.

Program od 16 do 31 Październ. r. b

M-me Eugenie
Śpiewaczka liryczna

Teleky
Węgierskie tancerki

E. O. Pillnay
Cwiczenia na reku świetlanym na czarnym tle

Śnieżko
Polska śpiewaczka narod. pieśni

The Guy-Batej Com
Zdumiewająca żonglerska pantom.

André Pelletier
Wszehświat. znany skrzypek wirt

Hubertus
Naśladowca zwierząt i ptaków

POLSKA OPERETKA
dane będzie

„500 rb. Nagrody“

Operetka w 1 akcie:

Urania Bio
Nowa serja obrazów

Pod werandą koncert tyrolski i orkiestra.

zoltv megal. Londyn 1903

Główny skład u p. F. Jürgensa Moskwa.

Przeciw Rzoączce
Najnowszy środek
„Salo - Pichilin“

wynalazek aptekarza B. Konheima w Petersburgu, działa szybko i radykalnie przez lek, jest uważany za środek racjonalny

Działa również skutecznie w przypadkach ostrych jako też i chronicznych i w przeciągu krótkiego czasu usuwa najuporczywsze wydzielinę

Sposób użycia dołączony do każdego pudelka. Prawdziwy tylko w puszkach metalowych po rb. 1—rb 1 kop 80

Do nabycia w aptece R. PREISMANA, w Warszawie, Freta № 16 telefon 40-63. Wysyłam za zaliczeniem Przesyłka podług taryfy pocztowej r613-0-1

E. FUKS Gabinet Dentystyczny

Łódź, Benedykta 2 (d.p. Rozenblatta)

Były główny asystent nadwornego lekarza dentystry Engla w Berlinie Po dziesięcioletniej praktyce zagranicą (Berlin, Londyn, N-Jork, Filadelfia) osiedlił się w naszym mieście. Bezbolesne traktowanie zębów, podług specjalnych metod i przy zastosowaniu specjalnych aparatów. Wyjęcie zębów za pomocą aparatu gazowego bez najmniejszego bólu. Złote porcelanowe plomby. Sztuczne zęby z podniebieniem i bez (ze złota i porcelany.) **Porcelanowe korony i mosty.** Prostowanie krzywych zębów i wysuniętej szczęki przy pomocy specjalnych regulatorów. Umacnianie luźnych zębów promieniami Roentgena. Leczenie zapuszczonych chorób zębów i jamy ustnej specjalnymi promieniami elektrycznymi (ultra fioletowe i inne). Leczenie złamanych szczęk i dorabianie brakujących części twarzy (sztuczne nosy, uszy, wargi, miękkie podniebienie i t. p.)

BRUNO EMDE

Farbiarnia i chemiczna pralnia parowa

FABRYKA:

FILJE:

Ludwiki 42

BENEDYKTA I BOG PIOTR.

tel. 27-94.

PIOTRKOWSKA № 189

W ZGIERZU:

ROG WYSOKIEJ I STRY-

W KOWSKIEJ. :: ::

WSZELKIE OBSTALUNKI, WCHODZĄCE W ZAKRES CHEMICZNEGO PRANIA I FARBOWANIA WYKONYWAM

**SZYBKO!!
ELEGANCKO!!
TANIO!!**

Stanley-Cacao de Villars

jest mieszaniną kakao najwyższego gatunku z mąką bananową, zawierającą 25 proc. soli fosforowych.

Zaleca się przez lekarzy dla dzieci, dorosłych, chorych i rekonwalescentów. Ządajcie wszędzie. Sprzedaż główna:

Warszawskie T-wo Akcyjnie Handlu Towarami Aptecznymi w Łodzi.

Generalny przedstawiciel, W. D. KUŁAKOWSKI, Elizawetgrad.

MAGAZYN SUKIEN „La Saison“

poleca nowości paryskie na suknie rautowe, balowe, wizytowe, i wytworne przybrania.

Wyprawy ślubne wykonywa się z własnych i powierzonych materiałów.

„La Saison“

2786-40

ul. Antyrzeja Nr. 11 II-gie piętro, front.

**Powszechnie znany
duży skład futer
M. Milakowski,
Piotrkowska 26**

przeniesiony z Piotrkowskiej № 16

poleca Szan. Publiczności duży wybór damskich kołnierzy, mufek, zakietów, męskich futer, czapek i t. p. po bardzo przystępnych cenach.

Wieloletnia praktyka w danej branży oraz kupno towarów z pierwszej ręki, jako to: w NIŻNYM NOWGORODZIE i LIPSKU, pozwalają mi Szan. Publicz. w zupełności zadowolnić, tak w sprzedaży hurtowej jak i detalicznej.

r2804-8-1

W walce z niedolą dziecięcą.

W epoce powszechnego egoizmu i materializmu, gdy nieoklepano potęgę wynoszących na szczyt bogactwa, tysiące zaś innych pogrążają w najgłębszą otchłań biedy i rozpacz, — godzi się podnieść fakt, jaszkrawo odbijający od tego szarego, smutnego tła. Ze gród nasz obok przybytku wszelakich źródeł mamony, stał się siedliskiem wyjątkowej swym ogromem nędzy, że nędza prowadzi do zepsucia i upadku, z tym się chyba każdy zgodzi. Ze możni tego grodu nic, albo prawie nie uczynili i nie czynią gwoździ poprawienia losu mas, stanowiących podwalinę ich dobrobytu — również nikt nie zaprzeczy. Dlatego na chlubne wyróżnienie zasługuje dar złożony przez państwo Henrykostwo Hirsberg w postaci budowanego znacznym kosztem domu, w którym znaleźć mają pomieszczenie liczne rzesze sierot.

Przytulek ten ma dostarczyć opuszczonym przez los i rodziców dzieciom możność osiągnięcia takich stopni bytowania, do jakich własnymi siłami nigdyby dojść nie mogli, uzdolnić je przez prawdziwe wychowanie do zdobycia takiego poziomu oświatowego i rozwinięcia takiej siły życiowej, o jakiej im nawet marzyć nie było wolno.

Można ze stanowiska tych, co w budzeniu świadomości społecznej i nawoływaniu do samopomocy rzeszy pracujących, widzą jedyną drogę, prowadzącą do szczęścia całego społeczeństwa, nie zgadzać się z mniemaniem, że natchniona miłością i filantropją nawa ludzkości potrafi wypłynąć na bezgraniczny ocean pomysłowości powszechnej, — nie podobna jednak nie skłonić czoła przed szlachetnymi usiłowaniami jednostek, a może pierścienie, rozchodzące się od wrzuszonych wałów zasklepienia egoistycznego, przyniosą choć częściową ulgę cierpiącym.

A. M.

Wojna na Bałkanach.

Manifest wojenny króla Ferdynanda.

SOFJA, 18 października. Król Ferdynand zwrócił się do narodu bułgarskiego z manifestem następującym:

„Bułgarzy! W ciągu mego 20-letniego panowania zawsze upatrywałem w pracy pokojowej i kulturalnej rejonie postępu, pomyślności i sławy Bułgarji i zawsze pragnąłem, ażeby po tej drodze, nie zbaczając, dażył naród bułgarski. Opatrzność chciała inaczej. Nastąpił czas, kiedy naród bułgarski wezwany jest do zrzeczenia się dobrodziejstw pokoju i musi uciec się do broni, w celu rozstrzygnięcia wielkiego zadania.

Za Rirodagiem i górami Rodokskimi bracia nasi po krwi i wierze w ciągu całych 35 lat od chwili naszego wyzwolenia się — nie mieli szczęścia doczekać się znośnego życia ludzkiego. Wszystkie wysiłki, skierowane do osiągnięcia tego celu, zarówno wielkich mocarstw jak i rządu bułgarskiego, nie stworzyły tych warunków, które pozwoliłyby tym chrześcijanom korzystać z praw ludzkich i wolności.

Lzy niewolników bałkańskich, jęki milionów chrześcijan nie mogły nie wstrząsnąć serce ich współrodaków i jednowierców, którzy swe wolne pokojowe życie winni są wielkiej oswobodzicielce chrześcijańskiej.

Naród bułgarski pamięta prorocze słowa Cesarza Oswobodziciela, że sprawa święta musi być doprowadzona do końca.

Teraz pokój jest naruszony i ażeby udzielić pomocy ludności chrześcijańskiej Turcji, nie pozostało nam nic innego, jak zwrócić się do broni. Widzimy, że tylko na tej drodze możemy zapewnić ludności tej obronę życia i mienia. Anarchja w prowincjach tureckich była nawet groźbą dla naszego życia narodowego.

Po rzezi w Isztynie i Koczanie zamiast ujawnienia sprawiedliwego sądu i dania zadośćuczynienia ofiarom, jak tego żądaliśmy, rząd turecki nakazał mobilizację wszystkich swych sił wojennych. Długo cierpliwość nasza wystawiona była na ciężką próbę. Uczucia humanitarne, właściwe chrześcijanom, i święty obowiązek udzielenia pomocy braciom swoim, skoro grozi im wytrzebienie, tudzież honor i godność Bułgarji — natoczywie żądały odemnie wezwania pod sztandary jej synów, gotowych do obrony ojczyzny.

Sprawa nasza jest sprawiedliwa, wielka i święta, i ufając w opiekę i pomoc Najwyższego, ogłaszam narodowi bułgarskiemu, że wojna o prawa ludzkie chrześcijan tureckich jest ogłoszona i rozkazuje mejnej armji bułgarskiej wyruszyć na terytorjum tureckie.

Ramię przy ramieniu z nami walczyci będą przeciwko wspólnemu wrogowi, dążąc do tego samego celu, armje państw bałkańskich, sprzymierzonych z Bułgarją: Serbji, Grecji i

Czarnogórze. W walce tej krzyża przeciwko półksiężycowi, wolności przeciwko tyranji, po stronie naszej będzie sympatja wszystkich, komu drogą są sprawiedliwość i postęp.

Silny tą sympatją, niechaj meżny żołnierz bułgarski przypomni sobie o czynach bohaterów ojców i przodków swoich, oraz o meżwie nauczycieli swoich, rosjan oswobodzicieli!

Niechaj prowadzi go jedno zwycięztwo do drugiego zwycięztwa! Naprzód! Bóg z nami!

Umotywowanie wojny.

SOFJA, 18 października.—Rząd zwrócił się do poselstw bułgarskich za granicą z poleceniem zakomunikowania gabinetom zagranicznym depeszy okólnikowej, która streszcza przebieg rozwoju kryzysu. W telegramie tym zaznaczono, że umiarkowanie państw bałkańskich napotykało na wyzywającą postawę Turcji, która zmobilizowała wojska przeciwko trzem państwom bałkańskim bez poważnych motywów. Następnie telegram zaznacza, że rządy: Bułgarji, Grecji i Serbji zmuszone były uciec się do oręża.

BIAŁOGRÓD, 18 października. W nocy wręczonej Porcie, zaznaczono, że ponieważ Porta nie odpowiedziała na notę Bułgarji, Grecji i Serbji oraz że stan rzeczy, z powodu zatrzymania amunicji serbskiej i statków greckich przybrał charakter jeszcze groźniejszy, następnie zaś, gdy wojska tureckie dokonały napadu na forpoczty serbskie, Porta zerwała stosunki dyplomatyczne, rząd serbski zmuszony był uciec się do oręża, zrzucając z siebie odpowiedzialność za zerwanie stosunków na rząd otomański. Od chwili obecnej Serbja uważa się w stosunku do Turcji za stronę wojującą.

BIAŁOGRÓD, 18 października. Rząd serbski zwrócił się do wielkich mocarstw z notą okólnikową, identyczną z notą, rozesłaną przez rząd bułgarski.

SOFJA, 18 października.—Poseł bułgarski wręczył Porcie notę, identyczną z wręczoną jej przez posła serbskiego.

Odjazd króla Piotra.

BIAŁOGRÓD, 18 października.—Król Piotr w towarzystwie Paszczu i świty wojskowej udał się do Wrangi. Króla odprowadzali: metropolita, posłowie rosyjski, bułgarski i grecki, wszyscy ministrowie, urzędnicy wojskowi i cywilni i cały skład skupczyny. Króla żegnano pełnymi zapamiętaniem okrzykami: „Ziwo!”

Wyjazd floty greckiej.

ATENY, 18 października.—Flota grecka wypłynęła z portu Pireus. Odprawiono nabożeństwa w obecności pary królewskiej i wszystkich ministrów. W mieście panuje wielkie podniecenie.

Zakaz wywozu z Turcji.

KONSTANTYNOPOL, 18 (10). Z wilajetów europejskich portów i

mórz: Marmora, Czarnego i Śródziemnego zabroniono wywozu pszenicy, jęczmienia, owsa, kukurydzy, ryżu, maki, bobu, słomy, paszy, kartofli, bydła rogatego i baranów.

Wyjątek stanowi zboże, naładowane na okręty do dn. 7 października r. b., które nie zdażyły wypłynąć na morze.

Na plac boju.

KIJÓW, 18 (10). Grupa ochotników serbskich, bułgarskich i czarnogórskich, pośpiesznie wyjeżdża do ojezyny.

Dn. 20 października r. b. wysłany będzie na plac boju pierwszy oddział sanitarny Czerwonego Krzyża, złożony z dwu lekarzy, sześciu siostr miłosierdzia i 10 sanitariuszów.

PODGORYCA, 18 (10). Małżonka królewicza następcy tronu, ks. Milica czarnogórska odwiedziła szpital i rozdawała podarunki czarnogórcom i turkom.

W nocy dostarczono 285 więztych do niewoli z blokhauzu tureckiego.

BIAŁOGRÓD, 18 (10). Generał Jankowicz dowodzi oddziałem serbsko-bułgarskim.

Telegramy własne W. A. Z.

Transportowanie wojsk.

KONSTANTYNOPOL, (W) 19 października. Turecka flota zajęta jest obecnie transportowaniem wojsk z M. Azji do Europy. Po ukończeniu czynności, wyjedzie do walki z flotą grecką, a część jej uda się do portów bułgarskich Warna i Burga.

Połączenie armji.

PODGORICA, (W) 19 października. Czarnogórska armja znajduje się obecnie w Rovi, gdzie oczekuje na armje serbską, którą dowodzi następcą tronu ks. Daniło. Połączenie nastąpi w ciągu 2 tygodni.

Pomoc albańczykom.

BIAŁOGRÓD, 19 października. (W) Pismo „Straca“ donosi, że przywódca albańczyków Issa Beletymacz z dziesięcioma tysiącami powstańców przyłączył się do armji serbskiej i stanął pod generałem Szikowiczem.

Spodziewana bitwa.

BIAŁOGRÓD, 19 października. (W) Pod Kuwanowem skoncentrowało się 3 tysiące wojsk i przyjdzie tam prawdopodobnie do walnego starcia. Serbowie zdobyli już wszystkie placówki forteczne pod Kujewo. Z Salonik donoszą, że starcie serbsko tureckie nastąpi około środy i nastąpi zwrot na korzyść Turcji.

„Chcemy mieć Kretę“.

PARYŻ, 19 (10). (W). Potwierdza się wiadomość, że ambasador angielski w Wiedniu, Cartwright powiadził do pewnego dygnitarza austriackiego: „chcemy mieć Kretę“.

Zwłoka w wypełnieniu wojny.

ATENY (W.), 19 października. Zwłoka z wypowiedzeniem wojny nastąpiła dlatego, że rząd oczekiwał na przybycie 4 łodzi torpedowych, zamówionych w Anglii, które dopiero teraz nadeszły.

Pochód wojsk.

ATENY (W.), 19 października. Wojska greckie podzielono na 2 korpusy. I-ym komenderuje następcą tronu Konstanty i zajął już Meluna, skąd dąży do Elesani.

Akcja wojenna.

ATENY (W.), 19 października. Grecja rozpoczęła już regularne kroki wojenne. Marszałek parlamentu odczytał telegram w Serbji i Bułgarji, wyrażający dożgonną solidarność. Minister marynarki oświadczył, że flota grecka wyruszyła już pod Dardanele.

ATENY (W.), 19 października. Flota grecka otrzymała rozkaz odjazdu na pełne morze. Głównodowodzą-

cemu admirałowi wręczono zapieczętowane rozkazy.

BIAŁOGRÓD (W.), 19 października. Donoszą tu, że pułkownik Kilewanow zdobył Prysztynę, choć innej strony zaprzeczają temu. Turcy koncentrują się za Prysztyną i czynią przygotowania do walnej bitwy. Na Ueskib maszeruje główna armja pod dowództwem następcy tronu Aleksandra. Armja serbsko-bułgarska pod dowództwem generała Stefanowicza, oraz II armja pod dowództwem gen. Wiskowicza kroczą przez Sandżak.

Rozstrzelanie za zdradę.

BIAŁOGRÓD, 19 października. (W.) Kapitan Piotrowicz został rozstrzelany za zdradę na rzecz Turcji.

BIAŁOGRÓD, 19 października. (W) Ruch wojsk serbskich śledzić b. trudno, zdaje się jednak, że jedna kolumna wojsk zdążyła do Sandżaku, druga idzie na Prysztynę, trzecia przez Ryssowo na Kowanowo.

Grecja wypowiedzi wojnę.

ATENY, 18 (10). Serbja wypowiedziała najpierw Turcji wojnę za nią poszła Bułgarja. Ponieważ Grecja nie chciała się odłączyć od swoich sojuszników, udzieliła posłowi greckiemu w Konstantynopolu polecenie, aby Porcie natychmiast wypowiedział wojnę i zarazem przesłał sprzymierzonym narodom braterskie pozdrowienie.

Wyjazd posła tureckiego.

ATENY, 19 (10). Turecki poseł Mukdar-bej wraz z personelem poselstwa opuścili Ateny.

Niepowodzenia czarnogórców.

WIEDEN, 18 października.— Informacje, nadchodzące tutaj z Kotoru, potwierdzają fakt zmiany w sytuacji wojennej w Albanji i Sandżaku, na niekorzyść czarnogórców. Wojska tureckie mają obecnie silne poparcie ze strony albańczyków i zachęczone tem, przedsięwzięły skuteczny atak na czarnogórców w okolicy Podgorodicy. Powodzenie Turków w okolicy Podgorodicy przypisać należy dywizjom redyłów, które przybyły z Prizrenu przez Gusinje i dolinę Selcz.

Z powodu pojawienia się wojsk tureckich koło Podgorodicy, dalszy marsz czarnogórski z południa na Skutari stał się niemożliwy.

Wkroczenie armji serbskiej do Turcji.

BELGRAD, 18 października. Nocą ubiegłej Serbowie zajęli szereg pozycji od Prepolca do Prisztyny.

Prisztyny nie zajęli i dążą ku Skoplje, aby przeciąć połączenie armji tureckiej.

Korespondenci wojenni.

SOFIA, 18 października. Korespondenci wojenni otrzymali zawiadomienie, aby dziś byli gotowi do wyjazdu.

Bombardowanie Warny?

KONSTANTYNOPOL, 18 października. Obiega tu pogłoska, że flota turecka bombarduje port bułgarski Warnę.

Przed walną rozprawą.

WIEDEN, 18 października.—Zwłoka w rozpoczęciu operacji wojennych na Bałkanie wywołuje w tutejszych kołach wojskowych wielkie zdziwienie. Wnoszą tu z tego, że ani Serbja, ani Bułgarja nie były w stanie tak szybko przeprowadzić mobilizacji i skoncentrować swoich wojsk, jak się tego spodziewano i że wojna zaskoczyła ich niezupełnie przygotowanych. Główna armja bułgarska znajduje się jeszcze na linii kolejowej Filipopol

Stara Zagora—Tirnova, dalej w okolicy Haskovo—Hermanji—Jamboli, w sile, jak przypuszczają, 160 do 180 tysięcy ludzi. Główna armia turecka zaś, składająca się z 4 korpusów i 10 dywizji redyłów, którą dowodzi generał Abdullach pasza, znajduje się, jak przypuszczają, koło Kirkilisse, na wschód od Adrianopola i koło Dimotiki. Obliczają, że zebrane tam siły tureckie wynoszą 200 tysięcy ludzi już teraz. Turcy jednak otrzymują codziennie bardzo znaczne posiłki; wzdłuż granicy tureckiej zaś znajduje się szereg silnych fortów tureckich.

Armia serbska rozpocznie pierwsze operacje w kierunku Mitrowicy i Skoplje. Koło Skoplje znajduje się silna armia turecka. Przypuszczają, że pod Skoplje przyjdzie do wielkiej bitwy.

Operacje greckie rozpoczną się prawdopodobnie najpóźniej, ponieważ marsz armji greckiej odbywa się na terenie górzystym, a pogotowie wojenne Grecji jest znacznie słabsze, aniżeli w innych państwach bałkańskich.

Telegramy.

(Tel. Ag. Pet.)

Komunikat urzędowy.

SPAŁA, 18 października. Telegram ministra Dworu Cesarskiego: „D. 4 października (st. st.) w dniu święta Własnego Jego Cesarskiej Mości konwoju, będący na służbie w Spale koźacy z konwoju byli uszykowani pod dowództwem podesauła Dołgowa na placu obok pałacu. Na prawem skrzydle był minister Dworu Cesarskiego i dowódca Cesarskiej głównej kwatery generał-adjutant baron Frederiks. O godz. 11 i pół do kozaków raczył wyjść Najjaśniejszy Pan z Najdostojniejszymi Dziećmi i ks. Ireną pruską.

Najjaśniejszy Pan, w uniformie Własnego Jego Cesarskiej Mości konwoju, obchodził kozaków, wieszając im święta, poczem odprawiono mszę. Następnie Najjaśniejszy Pan skierował się do namiotu, gdzie nakryto stoły objadowe dla kozaków z konwoju. Jego Cesarska Mość wniósł puchar za sławę i rozkwit swego konwoju i za zdrowie kozaków. Podesauł Dołgow wygłosił toast za zdrowie Najjaśniejszego Pana, powtórzony entuzjastycznym „hura“ i hymnem. Następnie były toasty za zdrowie Majjaśniejszych Pań, Cesarzowiczki i Następcy Tronu i Najdostojniejszych Córek Ich Cesarskich Mości. Podziękowawszy kozakom za

wierną i oddaną służbę Jego Cesarska Mość z Ich Cesarskimi Wysokościami powrócił do pałacu. Na podane następnie Najwyższe śniadanie prócz członków swiety, otrzymali zaproszenie podesauł Dołgow oraz pełniący poprzednio służbę we Własnym Jego Cesarskiej Mości, konwoju generał-lejtenant ks. Tumanow. Przed śniadaniem w imieniu Własnego Cesarskiej Mości konwoju wręczono Jej Cesarskiej Mości i Wielkim Książniczkom bukiety“.

Budżet Państwa.

PETERSBURG, 18 (10). Minister skarbu wniósł do instytucji prawodawczych projekt budżetu Państwa na rok 1913. Dochody zwyczajne obliczono na 3,169,142,828 rb. z nadwyżką nad zwykłymi wydatkami na sumę 181,358,628 rb. Nadzwyczajne wpływy obliczono na 10 milj. rb. nadzwyczajne zaś wydatki na sumę 220,622,759 rb. Dla pokrycia nadzwyczajnych wydatków zaprojektowano zaczerpnąć z wolnej gotowizny na 29,264,133 rb.

Odnaczenie.

PETERSBURG, 18 października. Małżonka warszawskiego generał-gubernatora dziś Najmiłościwiej przyjęta została w poczet dam mniejszego Krzyża orderu świętej Katarzyny Sazonow wyjechał do Spawy.

PETERSBURG, 18 października. Minister spraw zagranicznych Sazonow wyjechał do Spawy.

Zjazd mongołów.

KUANCZENDZY, 18 października. Zamknięto zjazd książąt środkowej Mongolji. Zjazd uznał nowy ustrój w Chinach i przyjął propozycję rządu w kwestji wzajemnych stosunków wewnętrznej Mongolji z Chinami.

Telegr. własne.

„Now. Kur. Łódzk.“

Zgon posła.

BERLIN, 18 października (W.) — Poseł Norman, przywódca frakcji konserwatywnej w parlamencie, zmarł nagle w swoim zamku Barkow.

Interpelacje.

BERLIN, 18 października (W.) — Koło polskie w sejmie, zamierza na I posiedzeniu, na którym obecni będą także członkowie izby panów, wnieść interpelację z powodu zastosowania wyłączenia.

Depozyt Abdul Hamida a wojna.

KOLONJA, 18 października. „Koelnische Ztg.“ donosi z Bukaresztu: Na parowcu rumuńskim „Regele Carol“, który płynie do Konstantynopola, znajduje się transport 70 milionów marek, które były sułtan Abdul

Hamid deponował w Berlinie, a którego rząd niemiecki pozwolił obecnie wydać Turcji na cele wojenne.

Z ostatniej chwili.

(h) **Z Resursy rzemieślniczej.** Dzisiaj w południe specjalnie wydelegowana komisja, złożona z członków zarządu Resursy rzemieślniczej i komitetu wystawy, przybyła do prezydenta m. Łodzi i złożyła mu podziękowanie za udzielenie parku Staszica na urządzenie wystawy.

Delegacja złożyła prezydentowi na piśmie oświadczenie, w którym Resursa ofiaruje miastu wielką figurę robotnika, dłuta art. rzeźbiarza Czaplńskiego, która zdobija front wystawy, oraz muszlę, wzniesioną dla orkiestry Namysłowskiego. Resursa zastrzegła sobie przy tej sposobności prawo korzystania bezpłatnego z parku w roku przyszłym dla urzędzenia kilku zabaw dla swych członków.

Delegacja, dziękując prezydentowi p. Pieńkowskiemu, ofiarowała mu od Resursy biust z brązu, wyobrażający Najjaśniejszego Pana.

SZCZURY

i myszy tępi szybko i pewnie pasta przygotowana w aptece **A. Zalewskiego** w m. Rawie. gub. Piotrkowska. Cena funta 1 rb. 20 kop. z przesyłką 1 rb. 35 kop. Próbne małe pudełko są do nabycia w aptekach i składach aptecznych. 1817—24

„ODEON“

Od Soboty 19-go do Wtorku 22 Października.

Wspaniały program!
Epoka odrodzenia we Francji

piękna natura.

Cierpienia Prince'a

komedja.

NEWINNIE POSADZONA

wspan. dramat w 2 akt.

Tygodnik illustrowany
wypadki ostatniej doby.

Hagar na puszczy

dramatyczna fantazja.

Do obrazów z natury śpiewa śpiewaczka włoska.

INEZ ESPARZA.

D-ta W. Glück
powróciła

Pabjanice Długa 33.

Pensjonat „Savoy“

w Krakowie ul. Krupnicza 22 I-p. urządzony z komfortem i oświetl. elektr. Łazienki. Telefon. Kuchnia wyborowa. Ceny przystępne.

2250—0—1

OGŁOSZENIA ZWYCZAJNE.

Dr. B. Rejt

SREDNIA № 5, POWROCIŁ.
Sp. choroby skórne, włosów, weneryczne, moczopłciowe i kosmetyka lekarska Leczenie syfilisu Salvarsanem Ehrlich-Hata „606“ i „914“ (wśródzynie). Leczenie elektrycznością (elektroliza) i masażem wibracyjnym. Przyjmuje od 9—1 i od 4—5, w niedziele od 9—2 po południu. Dla pań osobna poczekalnia.

Lekarz-weterynaryj
Szymon Wolman

Piotrkowska 145. Tel. 29-00
Od 8—10 rano — 2—4 p. p. Dla niezamężnych od 10—12 p. p. Lutomierska 21 (Saluty) 2208—0—0

Doktor

Ludwik Pinkus

b. asystent Sanatorium dla chorób płuc w Zakopanem. Choroby wewnętrzne, specj. choroby płuc.

Spacerowa 13.

Przyjmuje od 9—10 i od 4—6.

Dr. E. Sztydkret

Akuszerya i choroby kobiece Zachodnia 36 m. 7 telef. 19-51 także wejści z Piotrkowskiej 3 (Hotel Polski)
Godz. przyj. 10^{1/2}—12 rano 4^{1/2}—7

Dentysta
Berta Ab

powróciła
mieszka obecnie
Piotrkowska 109
dawniej ZAWADZKA № 8
Godziny przyjęć od 10—1 i od 4-7 w

Dr. L. Prybulski

POŁUDNIOWA № 2.
Telefon 13-59
Choroby skórne, włosów, (kosmetyka lekarska) weneryczne, moczopłciowe i niemocy płciowej. Leczenie syfilisu Salvarsanem „Ehrlich-Hata 606“ i „914“ wśródzynie.
Leczenie elektrycznością i masażem wibracyjnym.
Przyjmuje: chorych od 8—1 rano i do 4—6 po poł., panie od 5—6 po poł.
Dla pań osobna poczekalnia.

Lecznica
Dr. A. Steinberga

Benedykta № 3 telefon 2-62.
Oddziały: Ortopedyczny, Roentgenologiczny, Światło-leczniczy i elektryczny,
(Skrzywienia kręgosłupa, choroby kości, mięśni, choroby nerwowe et. c.
Godziny przyjęć 10—12 i od 4—7.
2848—0—1

Dr. med. Z. Golc

choroby skórne i wener.
ul. Mikołajewska № 18
Telefonu № 2060.
Godz przyjęć od 9 do 12 od 4 i pół do 7 i pół w., w Niedziele święta od 4 do 12 pół 376 0

Dr. L. Klaczkin

Konstantynowska 11.
Syphilis, skórne, weneryczne, choroby dróg moczowych.
Przyjmuje od 8—1 rano i od 5—8 wiecz. dla pań od 4—5 po południu. 713—0

Specjalista choróbskórnych wenerycznych i niemocy płciowej

Dr. Lewkowicz

Przy syphilisie stosowanie prep. „606“ i „914“. Leczenie elektrycznością i masażem wibracyjnym.
Konstantynowska 12
obok teatru Selina.
od 9—1 i od 6—8 dla pań od 5—6 w niedziele od 9 do 12. 2701—0

A. Krenicka

Lekarz-Dentysta
z Warszawy osiedliła się w Łodzi.
ul. Konstantynowska 37
róg Długiej.

Dr. Jakób Fryde

AKUSZER
Cegielniana 4, tel. 8-42
przyjmuje 9^{1/2}—10 rano i 4—6 po południu.

Dr. Leyberg

Weneryczne, płciowe i skóry od 10—1, 6—8. Niedziele i święta od 8—1.
Dla Pań—5, poczekalnia od dziecka.
Krótka 5, tel. 26-50.

Dr. Rabinowicz

CHOROBY GARDEŁ, NOSA i USZU.
3. Zielona 3.

Dr. I. Silberstrom

Zawadzkiej № 12.
Choroby skóry weneryczne płciowe (przy syphilisie preparat 606). Kosmetyka lekarska (usuwanie szpecących włosów, piargi et. c.)
Przyjmuje od 12—2, 5—8. Niedziele 11—3. Dla Pań 4—5 po poczekalnia oddzielna.

WYSTAWA

Kraju Nadamurskiego

Na pamiątkę trzechsetlecia Panowania

DOMU ROMANOWYCH

od 15-go lipca do 15 września 1913 rj

w m. CHABAROWSKU.

NAUKOWO - KSZTAŁCĄCA ROLNICZA, HANDLOWO PRZEMYSŁOWA I ARTYSTYCZNA.

Przyjmowane są deklaracje zarówno miejscowych, jak i wystawców z Syberji, Rosji Europejskiej, pasu pogranicznego Wschodnio-Chińskiej dr. żel. jak również firm zagranicznych. Tym ostatnim wystawcom Ministerjum Skarbu po porozumieniu się z Ministerjum Handlu i Przemysłu dozwolilo przewóz eksponatów przez granicę bez opłaty cła, z warunkiem złożenia kaucji, równej wartości cła i podlegającej zwrotowi przy wywozie napowrót zagranicę (cyrkularz Dep. cel. 25 lutego 1912 roku za Nr 6835). Eksponaty będą przewożone na wystawę na wszystkich rosyjskich dr. żel. podług taryfy ulgowej (t. j. powrotny przewóz do st. pierwotnego naładowania eksponatów, zwierząt i przewodników, stosownie do przepisu — bezpłatnie). Nr 48 1912 r. Zbiór taryf, 22 marca 1912 r. Nr 2223. Takież same ulgi ofiaruje Flota Dobrowolna na linii Odesa—Władywostok—Mikolajewsk i porty Kamczatki. Miejsca dla eksponatów rozdzielane są w pawilonach wystawy i na jej terenie dla budowy własnych pomieszczeń podług umówionej taksy. Podania od osób pragnących wziąć udział w Wystawie będą przyjmowane do 1 marca 1913 r. st. st. pod adresem:

Chabarowsk, Główny Komitet Wystawy Kraju Nadamurskiego.

r2575-8-1

W niedzielę 20 października r. b. o godz. 3 po poł. w sali Stowarzyszenia śpiewaczego, Widzewska 139, odbędzie się

Zebranie ogólne członków Tow. „Nasz Dach“

Porządek dzienny będzie następujący:

- 1) Zatwierdzenie bilansu na rok 1911.
 - 2) Odczytanie protokołu komisji rewizyjnej.
 - 3) Kwestja powiększenia funduszu T-wa.
 - 4) Wybory członków Zarządu na miejsce ustępujących,
 - 5) Wybory Komisji Rewizyjnej.
- O ile by o godz. 3 nie zebrała się przewidziana ustawa licza członków, to o godz. 4-ej tegoż samego dnia odbędzie się drugie Zebranie Ogólne, które będzie prawomocne bez względu na liczbę obecnych. r2882-2

Kurkowy skład zabawek dziecięcych

M. ZALCMAN

WARSZAWA
Żel. Brama 9
tel. 75-48

Poleca na sezon bieżący wielki wybór **NOWOŚCI** po cenach przystępnych

SRODEK

na porost włosów.

Na mocy udzielonego mi pozwolenia przez Warszawski Urząd Lekarski z d. 10 września 1909 r. za Nr 5511 na rozpowszechnianie mojego wynalazku na porost włosów oraz swobodnego ogłaszania wydanego mi przez tenże Urząd Lekarski z dnia 15 września 1910 roku mam zaszczyt polecić mój wynalazek na porost włosów i przeciw ich wypadaniu i łupieżowi z bardzo dobrym rezultatem.

Listy dziękczynne poświadczają rejentalnie, dające rękojmię o skuteczności wynalazku posiadam sposób nżycia udzielam osobliście.

Marja Świątkowska
Średnia 53 m. 8.

Budowniczy St. Matysek.
Pańska 46.

Sporządza plany budowlano-architektoniczne, na budynki mieszkalne, fabryczne i gospodarze, prowadzi dozór techniczny w Łodzi i okolicach, a także sporządza kosztorysy według „Spisowo Rozmowa” dla instytucji madowych. 2447-8

Pracownia Art. Rzeźbiarska i Kamieniarska

W. Czaplińskiego

Łódź, Zawadzka 43.
Wykonuje pomniki, figury, biusty i wszelkie roboty w zakresie rzeźby i kamieniarsstwa wchodzące.

Inżynier R. Puciata

BUDOWNICZY
i technik ubezpieczeń.
Wykonuje wszelkie projekty plany sporządza i szacunki budowli i prowadzi dozór budowlany tak w Łodzi jako też i w innych miejscowościach. Biuro w Łodzi—Konstantynowska 47 w Warszawie—Nowomiejska 9 1050-5-1

Potrzebni zdolni **MULARZE**

praca przy świetle elekt. do godz. 7 wieczór.
Majster mularski
JAN ŻEGOTA.
Piotrkowska Nr 207. 3220-1

Sklep kolonialno-owocowy
natychmiast do sprzedania
ul. Widzewska Nr 129.

Skuszerka masażystka
z dyplomem Cesarskiej Akademii medycznej w Petersburgu, praktykująca 20 lat przyjmuje: masaże, porody w noży zamowienia, na stałość, podskórne zastrzykiwanie, udziela porad sekretnych, dyskrecja zapewniona. Niezależnym ustępstwo. Andrzejka Nr 39 m. 13 od 12-5. Listy w językach: rosyjskim, polskim i niemieckim.

Sklep kolonialny
natychmiast do sprzedania
ul. Karola Nr 12.

Zarząd „Wiedzy“

podaje do publicznej wiadomości nazwiska i adresy czytelników, którzy pomimo wielokrotnych upomnień nie zwrócili książek wypożyczonych, przywłaszczając dobro publiczne:

- Sójka Feliks—Gubernatorska, 23.
- Trzesański Henryk—Radwańska, 42.
- Pawlicki Józef—Juliusza, 11.
- Kasprzak Feliks—Główna, 86.
- Houët Zofja.—Przejazd, 49.
- Różycki Jakób i Leon—Pańska, 44.
- Preis Robert—Benedykta, 20.
- Tokarczyk Regina—Pańska, 150.
- Hanczke Mieczys.—Piotrkowska, 237.
- Kobyliński Maurycy—Zgierska, 73.
- Rutkowski Fran.—Rokicińska, 60.
- Woźniak Kazimierz—Zakątna, 21.
- Bocheński Wl.—Przedzaimana, 40.
- Krzyszewski Julian—Przedzaimana, 18.
- Surmański Jan—Zabia, 5.
- Włodarczyk J.—Konstantynowska, 70.
- Klemkowska Józefa—Benedykta, 94.
- Soczyńska Zofja—Konstantynowska, 8.
- Berger Chil—Nowomiejska, 8.
- Kempfer Marja—Andrzeja, 1.

r2891-2

ODCISKI NISZCZY Z KORZENIEM
MOZOLIN 35%
REINHERTZ
WYSTRZEG SIĘ NAŚLAD. SPRZED. WSZEDZIE
FABR. W PETERSBURGU, CHERSONSKAJA 2

Przy ul. Rzgowskiej 7 (Rynek Gajera)

od 1/14 Października r. b. do wynajęcia różne mieszkanie ze wszelkimi nowoczesnymi wygodami i elektrycznym oświetleniem. Wiadomość u gospodarza. W tym samym domu oddział pocztowy. 2858-5-1

Magazyn damskich kapeluszy Rozalji Weingarten

prezentowany z Piotrkowskiej 7 na 1 Przejazd i 15-1. (Majsterhans) zaopatrzony został w duży wybór kapeluszy kolorowych i żółtych.

Telegram!

W tych dniach odbędzie się uroczyste otwarcie sezonu zimowego 1912/13

Cyrku L. Trucci.

W inauguracyjnym przedstawieniu przyjmie udział cała trupa pod przewodnictwem dyrektora cyrku ulubienca publiczności Williamsa Trucci. Otwarcie nastąpi dn. 12/25 października 1912 r.

z głębokim szacunkiem
I. Serebriannikow
zarządzający cyrkiem

r2884-2-1

Sanatorium parkowe Bytom G/S.
Beuthen S/S.
dla chorób chron. wewnętrznych, spec. dla chor. nerwów.
Kuchnia z sercem, z wapn. żyf. odżywianie, odzyskanie od alkoholu i t.d.
Dr. Hayn, lekarz chor. nerw.
Usługa polska

Konkurencja!

Największy wybór męskiego, damskiego i dziecięcego obuwia, z najlepszych zagranicznych skór najnowszych tasonów, jak również obuwia zimowego po cenach najniższych.

Kalose sprzedaje po cenach fabrycznych.
Proszę się przekonać!
A. I. RZESZKOWSKI
Nowomiejska Nr 6.

2684-100

Natychmiast potrzebni są wszędzie agenci - współpracownicy

bez ponoszenia kosztów i ryzyka na stałą pensję i procenty. Szczegółowe informacje wysyła się bezpłatnie. Irkuck. Kantor gazety „Sibirskij torgowo-promyszlennyj Wiestnik” Pocztańska Nr 14.

SANATURIN
NAJNOWSZY ŚRODEK PRZECIWO OSTREMU I ZASTARZAŁEMU TRIPROWI PREDKO ŁAGODZI BÓLE I NIERODZKAJA ZOLSKA. ZATWIERDZONY PRZEZ RADĘ LEKARSKĄ. SPRZEDAJE SIĘ WSZEDZIE.
FA RICHTER i S-ka
PETERSBURG, MIKOLAJEWSKA 14

PATENTNY
NA WYNALEZNI MODELE I MARNI FABRYCZ.
GOLDMAN i ELLENBAND
WARSZAWA, LESZNO Nr 15 Telefon Nr 228

Dla mężczyzn wielka oszczędność!

Ubranie z oryginalnej „Skóry angielskiej”, można nosić 5 lat lokcie 50 kop. piękny płasz 75 kop. lokcie

Piotrkowska Nr 128-13.
3932-3-1

CASINO

Od dziś do Poniedziałku 21 b. m. włącznie: Między innymi

Historja dwuch serc

Wybitny dramat w 2 części, w wykonaniu najlepszych artystów teatrów Rzymsk. Część I. **Małżeństwo z rozsądku** Część II. **Tajemnica starego zamku.**

Anonim Prensa Komedja w wykonaniu ulubienca publiczności **PRENSA.**

Bokser Kelby Dramat w wykonaniu najlepszych amerykańskich artystów.

Orkiestra koncertowa.

KALOSZE

znane powszechnie dla swego wysokiego gatunku, z patentowanymi, pogrubionymi napiętkami, najmodniejsze i najładniejsze fasony, trwałość gwarantowana.

Linoleum do ułożenia podłóg i klatek schodowych, niezwykle praktyczne i higieniczne.

Linoleumowe dywany i chodniki w pięknych deseniach.

Linoleum Inlaid (desenie nawskroś) trwałe, niezniszczalne.

Linkrusta Wypukłe obicia ścian:

Różne Chirurgiczne Wyroby gumowe, jako to: płótno gumowe (metkal), gąbki, szpryczki etc.

Gumowe Zabawki: lalki zwierzęta, piłki.

Guma do wycierania atramentu i ołówka.

Gumowe Obcasy nadzwyczaj trwałe.

Poleca:

TOWARZYSTWO

„Prowodnik”

Jeneralny Reprezentant

r2880-6-1

JULIAN MEISEL

Sprzedaż hurtowa i detaliczna:

Łódź, Piotrkowska 55. Tel. 60.

Warszawska Konkurencja!

WIELKI SEZONOWY PODAREK

w magazynie obuwia — **I. GOTTLIEBA Zielona 5.**

Z wdzięczności dla Sz. Klienteli każdy klient zostaje fotografowany i dostaje 2 fotografie ślicznie wykonane **DARMO.** Wielki wybór różnego obuwia po niżej podanych cenach:

Buty lakierowane	8.—	Kamasze męskie hamburskie	4.25
szagrynowe	7.—	Damskie buciki lakierowane	5.—
Kamasze męskie lakierowane	5.25	„ „ „ gemzowe	4.50
„ „ „ gemzowe	5.—	„ „ „ chromowe	4.—
„ „ „ chromowe	4.75	„ „ „ hamburskie	3.50

Wszelkie obstalunki i reparacje wykonywa się starannie i po cenach przystępnych. 2894-5-1

Ogłoszenia drobne.

NAJTANZA AMERYKANSKA CHEMICZNA PRALNIA I FARBARNIA POD FIRMĄ „JOZEFINA” ŁÓDZ, PIOTRKOWSKA 17. pod osobistym kierunkiem właściciela Pawła Musiałowicza, który po ukończeniu studiów w Ameryce wykonywa w przeciągu 24 godzin najwykwintniejsze w zakresie wchodzące zlecenia. **TANIO BO W PODWÓRZU.** 2630-150

A kuszerka A. Lelewska Główna 42. Przyjmuje panie na słabość, udziela porad, niezamownym ustępstwo. Dyskrecja ścisła. 3131-4

A.A. Poszukuję do sprzątnia — 5 rbl. miesięcznie. Juljusza 13 m. 53. 3233-1

A. Maszynę nożną bębnową, mało używaną sprzedam. Południowa 24-14 3234-3

A kuszerka A. Lelewska przyjmuje panie na słabość i udziela porad. Niezamownym ustępstwo. Dyskrecja ścisła. 3131-4

(C.) Pensjonat „Zachęta” Heleny Kuczalskiej kuchnia smaczna, zdrowa na żądanie dietetyczna lub jarska. — Obiady dla przychodnich i na miasto Nowogrodzka 6, Warszawa. — 2887-6

BANK. Zubarzkie Towarzystwo Wzajemnego Kredytu Aleksandrowska № 6 załatwia wszelkie operacje bankowe. Przyjmuje wkłady i płaci od takowych 6% w stosunku rocznym. Biuro otwarte codziennie od 9-4 po południu, a w czwartki i soboty dla osób pracujących w fabrykach od 9 r. — 7 w. 2817-8

F ortepian czarny sprzedam. Wiadomość, Szkoła tańców Sz. Zalemana, Zachodnia 26. od 7-9. 3228-2

R awiarnia do sprzedania za przystępną cenę z powodu wyjazdu z urzędzeniem i z dwoma biliardami. Podrzeczna № 15, róg Stodolnianej. 3197-3

L okaj z dobrymi świadectwami poszukuje zajęcia. Konstanyńska 17 m. 1 3227-2

M aszynny dwie Singera prawie nowe, bębnowe i maszyną za 16 rubli. Piotrkowska 103. Juszczyński. 3221-3

P rośby, sprawy karne, apelacje, kasacje, kontrakty, korespondencje różnego rodzaju do instytucji rządowych i prywatnych. Dawid Maków Widzewska 36. 2627-1

P racownia garderoby damskiej robota akurata i punktualna ceny przystępne, a także przyjmuje się bieliznę i wszelką reparację. Mikołajewska 27 m. 11 3209-3

P anista może grać w dobrej salonowej orkiestrze lub w iluzjonie. Skwerowa 18, pokoje umeblowane, Markiewicz. 3220-3

P otrzebna panna do dwojga dzieci z dobrymi świadectwami. Wiadomość Dzieła № 30 m. 10 od 11-5.

P otrzebny podręczny szewc. Składowa 32. 3212-2

P okój do wynajęcia przy inteligentnej rodzinie z utrzymaniem lub bez. Zachodnia 66. 3210-2

DOKOJ FRONTOWY o dwóch oknach do wynajęcia. Południowa nr. 42, front, III piętro. m. 15. 2913-0
T ylko dziś, i jutro sprzedaje szafy nowe, politurowane, rozbitane, większe, mniejsze. — 18 rbl. Rybna 13. Gościński dwór, Stolarz. 3225-1

Z eby sztuczne stara, złoto, platynę kupuje, płacę dobrze. Brzezińska, 35-24 Żelewski. 3235-1

Z araz tanio do wynajęcia różne mieszkania frontowe od 2-ch do 5 pokoi z wszelkimi wygodami oraz pojedyncze pokoje z umeblowaniem lub bez. Wólczańska 159. 3199-3

Z wie na imię Władysława Bolińskiego, oraz dwa świadectwa na imię tegoż. 3-1

Z aginał paszport wydany z gminy Wiltonia, pow. łęczyckiego, gub. kaliskiej, na imię Stefanji Kujawy. 3213-3

Z aginał paszport wydany z gminy Dobra pow. brzezińskiego, gub. piotrkowskiej na imię Fejwla Żilgelberga. 3216-2

Z aginał paszport wydany z magistratu m. Piotrkowa na imię Piotra Gawryłowa. 3226-3

Z aginela karta od paszportu wydana z fabryki Poznańskiego na imię Jana Olejniczaka. 3224-1

Z aginela karta od paszportu wydana z fabryki Braci Jesinowskich na imię Anny Kubiak. 3223-1

Z aginał paszport, wydany z magistratu m. Staszowa, pow. sandomierskiego, gub. radomekiej, na imię Chaskela Chamermescha z żoną. 3194-4

Specjalista chorób wenerycznych, skórnych i dróg moczowych

D-R S. KANTOR,

Piotrkowska № 144, róg Ewangelickiej
Telefon 19-41.

Gabinet Roentgenowski (Prześwietlenie i fotografowanie wnętrza ciała promieniami Röntgena), Światłolecznicy (choroby skóry i włosów) i Laboratorium lekarsko-kosmetyczne. Badanie krwi na Syfilis i leczenie Salvarsanem (Ehrlich-Hata 606.) Gabinet elektroterapeutyczny (Masaż wibracyjny i pnenmatyczny podług prof. Zabłudowskiego — niemoc płciowa). Godziny przyjęcia: 8-2 rano i 5-9 pp. Dla pań osobna poczekalnia. r2521-0-1

Lecznica chorób oczu,
ze stałymi łóżkami

Dra B. Donchina,

OKULISTY

ul. PIOTRKOWSKA № 69. :: :: Telefon 28-89.
Godz. przyjęć w ambulatorjum od 10-12 i od 4-7 pp.
Przyjmuje się chorych na stałe.

Dr. Eugenia

Kerer-Gerszuni

Choroby kobiece.

Piotrkowska № 121 Telef. 18-07
przyjmuje od 3 do 6 po p. W niedziele
od godziny 9 do 12 rano.

Dr. med. W. KOTZIN

ul. Piotrkowska № 71.

Choroby serca i płuc
przyjmuje od 10-11 po poł. od 4-6
Telefonu nr. 21-19.

Lekarz-Dentysta

A. Cenżar

powrócił

Piotrkowska 50. Telef. 27-37.

Dr. Marja Elcyn-Zak

Akuszerka i choroby kobiece

powrócił

Cegielniana 23. Telef. 22-19.

Przyjmuje od 10 i pół do 12
i od 4-6 po poł.